

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cenoglasov
1 stop, peti vrsta
malih oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredn. po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelke in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne prejema. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.348
za inostrane, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Prava beseda ob pravem času

Dočim je pozdrav škofa dr. Jegliča Delavski zbornici za Slovenijo ob otvoritvi njene doma velike principijelne važnosti, ima ob isti priliki podana izjava g. velikega župana najaktualnejši praktični pomen v sedanjem trenutku.

Iz govora dr. Vodopivca kot predstavitelja državne oblasti vidimo, da se oblast popolnoma zaveda svojih socialno-političnih nalog v prid delavstva in njihovega pomena za politični mir in red ter gospodarski napredek države. Državna oblast ni in ne sme biti v službi kakšnega razreda in njegovih razrednih interesov, ampak ima obstoječa razredna nasprotstva ublaževati, jih obojestransko reducirati na pravo mero ter najti med njimi ono srednjo linijo, ki jo narekuje blagor celote. Tako je pojmoval v bistvu funkcijo državne oblasti že stari Rim, tako je vladarju narekovala v srednjem veku krščanska morala, tako veli državnemu oblastniku moderno pravno pojmovanje, ki od njega terja absolutno objektivnost in nepristranost. Zato je čisto izključeno, da bi se država mogla in smela postaviti bodisi na stališče desničarske reakcije na eni ali nasilne socialne revolucije, ki jo reakcija naravno izniva, na drugi strani, ne da bi s tem negirala sama sebe.

Kakor je izjavil veliki župan zbranim delegatom Delavske zbornice, si je tudi sedanja vlada v tem oziru ne samo v nepretrgani kontinuiteti osvojila popolnoma stališče prejšnjih vlad, ki so v pravem razumevanju svoje gori omenjene naloge sprejele in izvajale socialnopolitične zakone, ampak je vladar temu s svojim manifestom dal še krepkejšo oporo, ko je izjavil, da ga je h koraku 6. januarja napotila baš skrb za izmučene, a še vedno patriotske množice, kojih trpljenje je vladarja ganilo in pobudilo k temu odločilnemu činu. Zato mora po besedah najvišjega funkcionarja v naši deželi delavstvo gledati čisto mirno v bodočnost in se nadejati le izboljšanja svojega položaja.

Posebno je treba poudariti zagotovilo g. velikega župana, da široki in po svoji moči ter veljavi našo industrijo resnično predstavljajo krogi našega gospodarstva sami pravično pojmujejo in ocenjujejo pomen zadovoljnega in izobraženega delavstva za prosep in bodočnost naše industrije, čemur so ob otvoritvi Delavske zbornice dali jasnega izraza tudi zastopniki našega gospodarstva sami. Močna in solidna industrija gre v svoji okrepitvi in napredku vzporedno z dobro in vedno bolj izpopolnjujočo se socialno zakonodajo v prid delavskega stanu, ki tem več pomaga producirati, čim bolj postaja v procesu proizvodnje enakopravno sodelujoč faktor. Tisti pridobitni krogi, ki to umevajo, se v svojem občestvenem, socialnem, državnem čustvovanju dostojno pridružujejo onemu na legalni bazi organiziranemu delavstvu, ki ne išče izpolnitve svojih zahtev v prevratnih zamislih, ampak v mirnem, legalnem in domoljubnem delu po svojih od države priznanih strokovnih organizacijah in zbornicah. Zato sme, kakor je izjavil g. veliki župan, z legalnimi sredstvi boreče se delavstvo vedno računati na vpoštevanje in podporo legalne oblasti, ki ji je mar občega blaga. Oni, ki pa gojijo ne-socialne reakcionarne želje, so hvalabogu pravtako maloštevilni in osamljeni, kakor oni, ki želijo obstoječi red prevreči z nelegalnimi sredstvi in imajo pri tem učinkovito, čeprav nehoteno podporo od strani prvih.

Beseda zastopnika oblasti je tedaj bila časa primerna, nujno potrebna in je prišla v pravem trenutku v pomirjenju delovnih stanov, ki tvorijo ogromno večino v državi in zanj po poštenem trudu žrtvujejo vse svoje sile. Bile so to visoko patriotske besede in dokaz, da sedanja vlada misli na vse stanovne brez razlike, da vidi v blagostanju delavskega stanu prav tako nujen faktor napredka države kakor ga vidi v blagostanju drugih, ki se prizadevajo za gospodarstvo, da so ji naravne pravice delavstva — če se poslužimo pregatne definicije škofa dr. Jegliča — prav tako na srcu kakor so ji naravne pravice drugih stanov, vse pa v soglasju med seboj in z občinam dobrom, z blagom države.

Delavstvo gre pomirjeno zopet na delo, hvalečno svojemu vladarju in vršilec njegove volje, da se naš skupni dom, država, okrepi, da se pomnožijo njena bogastva in dvigne njen ugled in njena moč po pridnih, zadovoljnih in v slogi medseboj živčih državljanih.

Zakonodajni in upravni program

Zakon o vrhovni drž. upravi - Vel. županom bo kompetenca razširjena

Belgrad, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Sedanja vlada je imela sicer mnogo zakonov pripravljanih od strani stalne zakonodajne komisije v pravosodnem ministertvu. Vendar pa je način razglasitve in uzakonitve teh zakonov pospešen. Urejena je pravna stran tistih stvari, ki potrebujejo satisfakcije in sankcije, če državljani zagreši kaznivo dejanje. Dalje je pripravljenih mnogo načrtov, ki bodo uredili civilne pravice državljanov. Tudi ti zakoni so bili večinoma že sestavljeni pod prejšnjimi vladami in bodo najbrž le z majhnimi spremembami sprejeti. Premišljena bodo tudi tista nasprotstva, v katerih se komisije raznih naziranj niso mogle zediniti.

Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, je sedaj najvažnejši zakon, katerega mora vlada od vrha do tal še pripraviti, zakon o vrhovni drž. upravi in zakon o upravi sploh, kajti upravno vprašanje je bilo ono vprašanje, ki je vrglo prejšnji režim in ravno sedanji režim, ki čuti, da ima pred seboj še daljšo bodočnost, ima to glavno nalogo, da uredi upravno vprašanje. Kot smo na avtentičnem mestu zvedeli, bo dal bodoči zakon o vrhovni upravi, ali vsaj obetaja taka tendenca, velikim županom in okrajnim glavarjem mnogo širšo kompetenco, kakor so jo imeli doslej. Tako hoče zakon priporiti tema dvema kcionarjema nazaj veljavo, da bosta v javnosti nekaj pomenila in da bosta lahko iniciativno delovala in odločala.

Tozadevna organizacija državne uprave bo služila kot temelj za bodočo samoupravo. Obe organizaciji ozir. razvrstitvi in ureditvi obeh uprav bi šli sporedno. Zakon gre za tem, da se izvrši čim širša dekoncentracija, da se da velikim županom, kolikor jih še ostane, čim širša kompetenca, da bi tudi nižje enote imele čim večjo podjetnost in da se v ministertvu izvršujejo stvari materialno, ne pa pokrajinsko ali krajevno.

V Srbiji zopet viharji in zamesti

Belgrad, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Včeraj in danes je zopet divjala burja v okolici Belgrada in v notranjosti Srbije. Med Batajnico in Zemunskim poljem je proga vsled snežnih viharjev zametena. Vsi vlaki so izostali. Na pomoč je odšel pomožni vlak. Postajna načelnika v Zemunu in Rumi sta naprosila glavnega ravnatelja, naj zaprosi vojaštvo na pomoč. Zagrebški brzovlak je čakal v Zemunu. Prečanski vlaki pa so se razvrstili po postajah na Zemunskem polju.

Ker ni potnikov, je bilo snoči odpovedanih več vlakov. Na postaji Obilič na Kosovem je snež zametel vlak 5512. Med Obiličem in Priludzo so zameti ustavili tovorni vlak.

V območju sarajevskega, zagrebškega in ljubljanskega ravnateljstva na splošno ni nobenih sprememb. Vreme je mirno. V območju subotškega ravnateljstva pa je divjala silna burja med Alibunarjem in Pančevim, Vladimirovi in Vadanščem. Ponekod je 5 do 6 metrov snega. Burja je zametla in vlak, dva pa je železniška uprava odpovedala.

Prometno ministertvo je nočjo prejelo po-

drobno poročilo o položaju na progah. Postaja Obilič je zametena. Vlak 5511, 5565 nista prispela na postajo. Med Skopljem in Mitrovico se vrši reden promet. Na progi Prahovo — Niš je zasnežen del proge med Sverljugo in Paliluko. Nekateri vlaki so se vrnili v Zaječar. Na Zemunskem polju se je proti večeru z Belgradom vzpostavil promet.

V območju zagrebškega ravnateljstva se razmere boljajo. Med Ogulinom in Splitom sneži. Proga Varaždin — Golubovac je očišćena. Proga Zagreb — Sušak je očišćena.

V območju subotškega ravnateljstva so bili med postajama Vladimirovi in Kozin odpovedani vsi vlaki. Na nekaterih postajah so uvedli tako zvane čistilne vlake, ki so opremljeni s snežnim plugom. V sarajevskem ravnateljstvu je položaj nespremenjen.

Po nekaterih postajah so lokomotive zasnežile in oledenele. Nekatera srbska mesta so radi silnih snežnih zmetov popolnoma odrezana od sveta, ker je prekinjen ves železniški promet.

Zakon o prometnem osebju ostane nespremenjen

Belgrad, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Nekateri listi so prinesli vest, da je že izgotovljen zakon, ki določa velike spremembe v prometnem osebju. Kakor smo zvedeli, ta vest ni resnična. Dosedanji zakon o prometnem osebju je sicer popolnoma neprikladen in je v upravi povzročil veliko zmede. O tem bo najbrž vedel povedati državni svet, kjer je na desettisoče pritožb, ki so rešene ali še niso rešene. To je brez dvoma dejstvo. Nadalje je popolnoma jasno, da osebno vprašanje ni nič manj važno kot vprašanje obnove naših železnic, za kar bi bilo treba po mnenju bivšega ministra Milosavljevića nič manj nego

3 milijarde Din. Ker ne gre samo za stvari, ampak tudi za tiste, ki jih upravljajo, torej za človeški material, se mora gledati tudi nanj. Najprej je treba ustvariti eksistenčno možnost, če se hoče zakon količaj spremeniti v dobro. Radi tega je popolnoma umljivo ubijanje o novemu zakonu o železniškem osebju. Toda vprašanje je prav tako veliko kot obnova materiala. Oba sta odvisna od denarja. Vlada posveča temu vprašanju vso pozornost. Kadar ga bo vzela v roke, ga bo uredila v mejah možnosti. Vendar ne gre s takimi vestmi vznemirjati organizacije in povzročevati nepotrebna pota v Belgrad.

V bivšo skupščino pridejo uradi

Belgrad, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Ministriški predsednik general Peter Živković je odredil, da se bivša skupščinska zgradba porabi za državne oblasti. Prevzeli jo bosta ministertvi za vojno in za železnice. Vojno ministertvo se bo v poslopje preselilo s štabom belgrajskega poveljstva, mestnim poveljstvom, donavsko divizijsko oblastjo in donavskim divizijskim sodiščem. Prometno ministertvo pa se bo v skupščini naselilo s kontrolo nad dohodki. Na ta način bo v Belgradu prostih zopet več zasebnih stanovanj. Država pa bo prihranila na najemninah, ki jo je v zasebnih hišah plačevala v znesku 5 milijonov.

Ministrski predsednik je sporazumno z gradbenim ministrom odredil, da se pospešijo gradbena dela na palači na oglu Nemanjine in Miloša Velikega ulice. Na zgradbi se izvršujejo poslednja dela, ker mora biti zgradba do 1. maja gotova. V njej se bo naselilo pet ministertev s 500 oddelki, ki so bili doslej v zasebnih hišah. Na ta način bo država prihranila na najemninah 5 milijonov dinarjev.

Zagreb osiguran z živili in premogom

Zagreb, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila na velikem županstvu konferenca radi preskrbe prebivalstva. Izdan je bil komunique, v katerem je naglašeno, da se prebivalstvu za prehrano in kurivo ni treba več bati, ker je nastopilo izboljšanje. Obenem so se izdale maksimirane cene za drva. Bukova drva se ne smejo dražje prodajati kakor po 33 par kilogram, hrastova pa po 20 odstotkov ceneje.

Uredništvo »Nove Europe« obtoženo

Zagreb, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Državno pravdnitstvo je obtožilo uredništvo »Nove Europe« radi članka »Novo stanje«. Obtoženi so tudi vsi, ki so ta članek podpisali. Članek so podpisali: Ivan Meštrović, dr. Laza Popović, dr. Ivo Politeo, dr. Ivo Belin, dr. M. Curčin.

Meštrovićeva portreta kraljevske dvojice.

Zagreb, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Gospod Ivan Meštrović se je pred enim tednom mudil v Belgradu. Vzel je doprsna kipa Nj. veličanstev. Kipa se bosta izdelala in razstavila v Zagrebški akademiji umetnosti.

„Ureditev države - edina politika“

Pod tem naslovom objavljajo zagrebške »Novosti« z informirane strani zanimivo poročilo v Belgradu. Med drugim se pravi v poročilu:

V gotovih belgrajskih, pa tudi zagrebških krogih se izraža nada, da bo sedanji režim trajal največ dve leti in da bodo potem vstale stare stranke. V zvezi s tem se opaža, da skušajo nekateri bivši strankarski prvaki na kakterikoli način obdržati svoje pristaje skupaj.

Da pa bo narod pravilno informiran, treba reči, da je prišel sedanji režim kot režim moralne in materialne sanacije po desetletnem vladanju strank, ki so privedle upravo do razsula.

Če ostane po izvršeni rekonstrukciji še katera od starih strank pri življenju, potem hvala Bogu, ker bi bil to dokaz, da res odgovarja narodnim potrebam. V tem slučaju tudi naravno nihče ne more biti proti temu, da sodeluje v državni politiki, ko bo uveden parlamentarni režim.

O tem pa je mogoče govoriti šele po izvršeni sanaciji, ki pa pri najboljši volji in delu ne more biti končana v dveh, treh letih.

Bivše stranke so potrebovale deset let, da so privedle državo v sedanje stanje, znano pa je, da je razdiranje mnogo lažje, ko pa ustvarjanje.

Čeprav sedanji režim nima tendence, da se obdrži desetine let, vendar je jasno, da bo trajal dalje, kakor se govori v gotovih političnih krogih in zato ti politiki samo izgubljajo čas in energijo, če tolažijo svoje pristaje, da bo sedanji režim kmalu nehal.

Po izvršeni sanaciji pa bo prišel čas, da se izdela nova ustava, ki bo v resnici odgovarjala vsem državnim in narodnim potrebam in ki bo definitivno rešila hrv.-srbski spor. Potem pa tudi pride zopet čas za stranke.

Za sedaj pa ni druge politike ko energično delo za ureditev države in pri tej politiki more sodelovati vsak državljan. Kdor pa hoče to delo ovirati, naj pripiše sebi vse posledice za svoje napačno delo, ker kraljeva milost je mogla pozabiti na vse, kar je bilo do 6. januarja, ne pa tudi kasneje.

Stalni vrhovni zakonodajni svet

Belgrad, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Sestava stalnega zakonodajnega sveta ima po Srbskihvehih intencijah ta namen, da naj se v osrednji odbor izvoli stalni krog prominentnih juristov. Kdaj se bodo prvokrat sestali, še ni gotovo. Najprej bo o tem vlada imela sejo in sklepala, kdaj se skliče svet. Kot tajnik zakonodajnega sveta bo posloval načelnik pravosodnega ministertva dr. Kugler. S tem bo imel avtomatično pri sestavi zakonov veliko besedo.

Včerašnji »Slovenski list« je javil, da je kralj imenoval stalni vrhovni Zakonodajni svet. »Slovenski list« je objavil tudi imena vseh imenovanih članov sveta. Po neljubi pomoči ali naključju pa je izpadlo iz poročila ime ljub. univerzitetnega profesorja dr. Milana Škerljaja. Od Slovencev so torej imenovani v stalni vrhovni zakonodajni svet: Dr. Andrej Gosar, minister n. r., dr. Milan Škerlj, univ. prof. v Ljubljani in dr. Štefan Sagadin, svetnik v Belgradu.

Oblasne trošarine na alkoholne pijače

Belgrad, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Finančni minister je dovolil oblastnim odborom, da pobirajo trošarino na alkoholne pijače v tistem razmerju kot država, in sicer na vino od hl 35 Din, na pivo in žganje pa pavšalno.

Konferenca nasledstvenih držav odpadla

Belgrad, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Te dni bi se imela vršiti v Budimpešti konferenca nasledstvenih držav, na kateri bi se imela urediti nekatera likvidacijska vprašanja. Naš delegat se je vrnil brez uspeha, ker je bila Budimpešta štiri dni popolnoma odtrgana od sosednih držav, in niso mogli vanjo prispeti niti delegati Češkoslovaške, niti Avstrije in Italije.

Sibirski separatizem

Z ustanavljanjem raznih avtonomnih sovjetskih držav so se sovjeti zlasti prikupili nacionalističnim nemškim krogom, ki so tako nakrat in nepričakovano prišli do samostojnosti, o kateri si niso upali niti sanjati. Zlasti velja to za baskijsko, tatarsko, židovsko, nemško, poljsko in druge sovjetske države.

Na drugi strani pa je bil efekt tega sovjetskega danajškega daru čisto drug. Zakaj vsa ta samostojnost je bila le na papirju, ker so sovjeti sicer v resnici dali posameznim sovjetskim unijam vso oblast, a zato skrbno čuvali, da ostane vsa Rusija ena gospodarska celota. S pomočjo skupne vojske in pa enotne komunistične stranke pa so poskrbeli, da si tudi na drugih potih niso moge dovoliti posamezne sovjetske države nobenih ekstratur.

Od vseh ruskih pokrajin je težke posledice od popolne centralizacije vsega gospodarstva v Moskvi najtežje občutila velika Sibirija. Po svojih klimatičnih razmerah, svojem kolonizacijskem značaju in po svojem naravnem bogastvu spominja Sibirija mnogo na Kanado. Prvotno prebivalstvo, tako imenovani inorodci, so ali izumrli ali pa se izselili v severne kraje ali Mongolijo. Iz izgnancev in priseljencev pa se je polagoma razvil nov tip »Sibirjakov«, ki danes čisto obvladajo Sibirijo. Izgnanci po veliki večini niso bili noben moralno defektni element, temveč narobe večinoma najboljše, kar je imela Rusija. Predvsem so bili mnogi izgnanci, ker so pripadali raznim sektam, zlasti staroverci tvorijo še danes velik del sibirskega prebivalstva. Žive strogo po starih zakonih in so odločni nasprotniki nikotina in alkohola. Drugi izgnanci pa so prišli v Sibirijo po večini zaradi političnih prestopkov in le neznaten del je bil iz vrst pravih zločincev. Pred vojno pa je ruska vlada polagoma pričela spoznavati velikanski pomen Sibirije in kaznjenci so se pošiljali le še v severni del otoka Sahalina. V velikem številu pa je pričela naseljevati v Sibiriji kmete iz evropske Rusije, ki so dobili tu v tako zemlje in vse potrebno orodje. Ta notranja kolonizacija je zavzela ogromen obseg in je v letu največje kolonizacije prišlo v Sibirijo nad en milijon izseljencev. Sibirski mesta so vsled tega silno narasla. V dvajsetih letih je komaj ustanovljeni Novo Nikolajevsk (Sedaj Novo Sibirsk) narasel na 150.000 ljudi in enako tudi druga mesta.

Poleg tega pa se je Sibirija tudi silno razvijala v gospodarskem oziru. Cela vrsta drugih je nastala in eksport sibirskega surovega masla, jajc, žita v Anglijo in druge države se je stalno dvigal. Vse to je silno okrepilo samozavest Sibircev, ki so bili na svoje sibirsko ponosni. Pričel je izhajati list »Sibirija«, trgovske, trdnice so vedno bolj uporabljale pridevek »sibirski«, skratka, nastajala je zavest sibirskega pripadništva.

Iz te nove zavesti pa se je rodil sibirski separatizem, ki je postal zlasti močan pod sovjeti. In naravno. Zakaj vse, kar je Sibiricu nasprotno in tuje, so oznanjali komunisti. Sibirija je neverjetno bogata dežela in vsakdo lahko pride do velikega blagostanja, če dela. Sibircev je zato podjeten in delaven, ker ve, da se mu bo delo izplačalo, ali kar si pridobi, to hoče, da je njegovo. Sibirjak je zato preprčan individualist, ki noče o kolektivizmu boljševikov niti slišati.

Vsak Sibirjak hoče postati premožen in »kulak« in zato nima smisla za komunistično gonjo proti kulakom. Čisto brezuspešno je tudi za komuniste, če si skušajo pomagati z gonjo proti veleposesnikom, ker teh v Sibiriji ni nikdar bilo. V Sibiriji ni na vasi revnih ljudi in nobenega razrednega nasprotja. V ogromni Sibiriji, ki je dvakrat večja ko vsa Evropa z evropsko Rusijo vred in v kateri živi le 30 milijonov ljudi, je za vse dovolj prostora, samo za komunizem ne.

Vsa ta nasprotja so naravno le še okrepila nasprotje med Sibirici in sovjeti in pomnožila sibirski separatizem. V zadnjem času pa so gospodarski argumenti ta separatizem zlasti dvignili. Od vseh industrij dobi sibirski od sovjetske vlade najmanj denarja. Sovjeti pa tudi ne pripuste, da bi Sibirici s pomočjo tuje kapitala pričeli dvigati neizmerna bogastva Sibirije. Čakati morajo tako dolgo, dokler sovjeti sami ne bodo imeli dovolj denarja za izkoriščanje sibirskih naravnih zakladov. Kdaj pa bo to? Sibirici pravijo, da nikdar.

In tako se stalno večja sibirski separatizem in ker je bila Sibirija že enkrat samostojna, čeprav le za kratek čas, zavzema ta separatizem za soviete vedno bolj nevaren obseg.

V Sibiriji se najbolj jasno vidi druga plat komunističnega sistema sovjetskih unij in morda so te unije v resnici le priprava za čisto samostojno Sibirijo. Tuji kapital že pričinja računati tudi s tem razvojem.

Pred gospodarsko konferenco male antante

Bukarešt, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Na današnji dan napovedana otvoritev gospodarske konference Male antante se je morala odgoditi na jutri, ker češkoslovaški delegati še niso dospeli v Bukarešto. Konferenca bo služala v glavnem za izboljšanje v okviru železnih zaključkov železniški promet in plovbo na Donavi ter v carinskih vprašanjih vzpostaviti normalne odnose med vsemi tremi državami.

Vatikan in Društvo narodov

Pariz, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Znani katoliški profesor prava »Yvere de la Briere« izjavlja v »Excelsioru«, da bo Vatikan odločil vsako ponudbo za vstop v Društvo narodov, ker bi sicer po sklepih Sveta Društva narodov utegnil biti prisiljen, udeleževati se političnih akcij. Nasproti visokim ciljem Društva narodov pa Vatikan ne more ostati brez-

brizhen ter bo sledil vsakemu klicu k sodelovanju pri reševanju gotovih vprašanj. Zaželeno je tudi, da se katoliki vseh dežel vzamejo za to, da bi se pritegnil Vatikan pri vseh vprašanjih mednarodnega prava. V takih primerih bo zastopal Vatikan nuncij v Bernu.

Pomorska rivaliteta med Francijo in Italijo

Pariz, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Francoska javnost je vznemirjena radi hitrega naraščanja italijanskega brodograja, ki da ogroža dosedanje razdelitve sil v Sredozemskem morju. Pariški desničarski listi govore francosko-italijanskem tekmovanju za nadoblast na Sredozemskem morju. Za l. 1933, v katerem bo izvršen italijanski, kakor tudi francoski gradbeni program, je izračunal »Tempo« celotno silo obojnega brodograja v modernih, po l. 1918 zgrajenih ladijskih enotah, in sicer: velikih

križark po 1000 ton bo imela vsaka država po 6 malih križark: Francija 3 po 8000 ton, Italija pa 6 po 5300 ton, torpednih rušilcev: Francija 24, Italija 19, torpednih čolnov: Francija 26, Italija 28, podmornic: Francija 43, Italija 80. Italijansko brodograje je sicer po številu in tonah manjše, kakor francosko, ima pa zato to prednost, da ima za podlago samo Sredozemsko morje, dočim je Francija prisiljena razdeliti svoje bojne sile na Atlantski ocean in Sredozemsko morje.

Stališče Primo de Riverie omajano?

Madrid, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Napeti in zapleteni politični položaj povzroča, posebno radi zatiranja javne poročevalske službe, vsak dan nove vesti o skorajšnjem odstopu diktature. Govori se, da je Primo de Rivera pred nekaterimi dnevi ponudil kralju svojo demisijsko, kralj pa mu je hrekel svoje zaupanje. Sodi se, da se je to zgodilo le radi tega, ker se je izkazalo, da je urejeno nasledništvo Primo de Riverie nemogoče. Nihče noče sestaviti prehodnega kabineta, katerega eventualni šef bi bil morda načelnik kraljevega vojaškega kabineta, general Berenguer ali pa bivši konservativci in sedaj član narodne skupščine Maura mlajši ali pa Le Cierva. Vlada in listi molčijo, zdi se pa, da so pristaši Primo de Riverie v skrbeh. Madridski list Primo de Riverie hvali zasluge diktatorja pri rešitvi pred boljševizmom, ki pa diktature zdaj ne ogroža, temveč želijo vplivni monarhistični krogi v interesu prestola, da se spremeni režim. Veliko nezadovoljstvo poslovnega sveta pa ima svoj vzrok predvsem v negotovosti valutarnega položaja po zadnjem padcu kurza pezele.

Madjarsko-italijansko prijateljstvo

Milan, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Madjarski poslanec in bivši minister Pekar je imel v Milanu pred vodilnimi političnimi osebnostmi predavanje o italijansko-madjarskih odnosih, pri čemer je naglašal potrebo revizije trianonske pogodbe. Poslušalci so navdušeno slavili madjarsko-italijansko prijateljstvo. Pekar je izročil bratu duceja Arnaldu Mussoliniju znano madjarsko iredentistično zemljepisno karto in skrinjico s prstjo iz neodrešenih pokrajin Madjarske.

Prometne razmere v ČSR zboljšane

Praga, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Ker je ponehal mraz, so se prometne razmere na Češko-slovaškem izdatno zboljšale. Zamude brzovalkov so majhne. Čiščenje prog in kolodvorov pa zelo napreduje. Na Vltavi se je odtrgala od brega velika ledena plošča, na kateri se je nahajalo 20 oseb. Posrečilo se je, da so rešili vse.

Težke žel. neprilike v Romuniji

Bukarešt, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Snežni viharji prejšnjega tedna so povzročili katastrofalne ovire v železniškem, brzojavnem in telefonskem prometu, radi katerih je Romunija skoro od vseh najvažnejših inozemskih zvez odrezana. Na nekaterih progah je več vlakov skočilo s tira ali trčilo skupaj, vendar pa ni bilo nobenih človeških žrtev.

Dr. Marx o spravi

Hamburg, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Na manifestaciji centra je bivši državni kancler dr. Marx pozdravil spravo med papežem in Italijo. Ta sklenitev miru pa na politiko nemškega centra ne bo vplivala direktno. Vsa tozadevna izvajanja so izmišljena.

Tročki želi v Nemčijo

Berlin, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Predsednik nemškega državnega zbora Loebe je prejel brzojavko od Tročkega, ki ga prosi, da bi podpiral njegovo prošnjo za dovoljenje prihoda v Nemčijo. Loebe je s priporočilom oddal brzojavko državnemu kabinetu.

Novi člani Donavske komisije

Bukarešt, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Nemčija in Grčija sta bili na svoj predlog soglasno sprejeti v evropsko donavsko komisijo. Samo Romunija si je pridržala, da se mora najprej izvršiti omejitev pooblastil komisije, katere je ona zahtevala.

Cankovisti za zblizanje z Rusijo

Sofija, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla prva številka novega lista »Bjlgarija« kot organ cankovistov. V uvodniku se list peča z bolgarskim političnim in zunanje-političnim preporodom, ter pravi: Bolgarski narod z boleščjo vidi, da je njegovo oddaljevanje od Rusije — naj se to godi iz kateregakoli razloga — izvor vseh njegovih težav. Nagonso čuti, da mora prej ali slej pročiti bratsko roko Rusom, ki so sedaj trenutno v boljševiških zablodah. Bodočnost Slovanov je v tem, da držimo skupaj. Nadalje se list peča z bolgarsko-jugoslovanskimi odnosi in toplo pozdravlja otvoritev meje ter zatrjuje, da bi bilo najboljšje, da predno pride vprašanje v Zenevo, da se doseže med obema državama sporazum.

Jugoslov.-bolgarska komisija

Belgrad, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) V najkrajšem času se bo v Pirotu sestala mešana jugoslovansko-bolgarska komisija, ki bo obravnavala obmejne incidente. V to komisijo je notranje ministrstvo imenovalo Milorada Jovanovića, velikega župana v Nišu in bivšega načelnika v notranjem ministru.

Sofija, 18. februarja. (Tel. »Slov.«) Po posvetovanju ministrskega predsednika Ljapčeva z zunanjim ministrom Purovom odpotujejo jutri bolgarski delegati v Piroto, kjer se bodo z Jugoslavijo obravnavala važna mejna vprašanja.

Most med Zemunom in Belgradom nameravan

Belgrad, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Gradbeni minister je dal naredbo, da se takoj prične z proučevanjem potrebnih podatkov, da se zgradi most med Belgradom in Zemunom. Zato se je sestavila posebna komisija, da bo obravnavala vsa strokovna vprašanja, ki so s tem načrtom v zvezi. Poleg teh delegatov je gradbeni minister pozval v to komisijo delegate železniškega ministristva, pomorske uprave, rečnege prometa, glavnega ravnateljsva, zastopnika belgrajškega mesta, vodnega ravnateljstva, pristaniških oblasti, prizadetih občin. Konferenca se bo vršila 25. februarja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. februarja.

Seja vlade se je vršila zvečer. V glavnem sta poročala trgovinski minister dr. Mažuranić in fin. minister Šverljuga. Obravnavala so se proračunska vprašanja.

V zunanjem ministristvu so vsi načelniki dobili nalog, da izdelajo obširno poročilo o svojih delokrogih. Nalog je v zvezi s proračunom.

Seja časniške male antante se je danes vršila. Minister dr. Kosta Kumanudi je sprejel upravni odbor. Upravni odbor je zaprosil za jutri za avdienco na dvoru.

Nova belgrajska občinska uprava je danes prevzela posle od bivšega občinskega sveta. Ob tej priliki sta imela daljše govore bivši župan dr. Kumanudi in novi komisar Miloš Savčić.

Kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenuje dr. Ilija Sumenković za poslanika v Bernu, direktor 1. pol. oddelka Pelivanović za odpravnika poslov v Kairi. Dosedanji delegat pri Društvu narodov Fotić pa pride na njegovo mesto. Pri Društvu narodov ne bo zaenkrat imenovan poseben delegat, temveč bo njegove posle opravljal bernski poslanik dr. Sumenković.

V prosvetnem ministristvu pričakujejo poročila in predloge velikih županov, kako naj bi se izvršila enostavna razporeditev učiteljev.

Hilarij Vodopivec, član glavne kontrole, je nevarno obolel. Zdravi se v zdravilišču Vračar. Danes je bil previden s sv. zakramenti.

Drugo tromesečje na zavodih, kjer je bil pouk radi mraza ali bolezni ukinjen, se more po ravnateljevi odločbi podaljšati do 15. III.

Dunajska vremenska napoved: Večnoma oblačno, na vzhodnem robu Alp morda nov sneg. Temperatura bo zopet nekoliko nižja.

Jugoslovansko predavanje v Londonu

(Od našega poročevalca.)

London, 18. febr.

Po iniciativi ugledne članice tukajšnjega Anglo-ameriškega društva in znane prijateljice našega naroda, gospe Clare Straher, se je vršilo tu svečano predavanje o naši državi v luksuznih prostorih ameriškega kluba.

Profesor Seton-Watson je govoril o nastanku in ujedinjenju naše troimene kraljevine in pojasnil politična trenja, ki so privedla do odločnega koraka kralja Aleksandra z dne 6. januarja.

Po predavanju se je razvila interesantna diskusija o naši kraljevini na splošno in jasno se je opazilo, s kako velikimi simpatijami in znanjem opazujejo člani kluba razvoj in napredek Jugoslavije.

Kralja Aleksandra so pozdravili kot hrabrega vojaka in modrega vladarja in enodušno so mu želeli vsi uspeh pri izvrševanju njegove najnovejše naloge.

Ta klub se je takoj ob pričetku vojne zavzel za našo stvar in tu so bili prisrčno sprejeti v najtežjih časih mnogi odlični Srbi in mnogi člani Jugoslovanskega odbora v Londonu. A. C.

Justifikacija Prpiča v sredo zjutraj

Zagreb, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je sodni stol sklenil, da obsojencem Prpiču in tovarišem jutri prečita smrtno obsodbo. Izvršila se bo smrtna obsodba v sredo ob pol 6. zjutraj. Ni pa še sklenjeno, kaj se bo zgodilo z Vrbancem, ki je na opazovanju.

Dvoje naziranj o gospod. svetu

V vodilnih gospodarskih krogih se ni prišlo do soglasja glede ustanovitve gospodarskega sveta. Ena skupina gospodarskih ljudi, v kateri je najbolj zastopan veliki kapital, je sploh proti ustanovitvi gospodarskega sveta, ker bi ta pomenil neke vrste parlament, kar bi bilo v nasprotju z novim stanjem. Ta skupina predlaga, da se ustanove začasni posebni odbori za posamezne panoge gospodarstva. Tako naj bi finančni odbor razpravljal finančna, carinski carinska itd.

Druga skupina pa je za ustanovitev gospodarskega sveta, ki naj bi bil neke vrste parlament. Vsled tega vprašanje gospodarskega sveta še ni rešeno in bo padla odločitev šele po povratku trgovskega ministra dr. Mažuranića.

Zagrebske vesti

Zagreb, 18. febr. (Tel. »Slov.«) Po čeli Hrvatski in Slavoniji se je vreme nenadno preobrnilo. Temperatura raste. Dočim je danes zjutraj bilo v Zagrebu še —6 stopinj C, je nočjo ob 8. uri bilo živo srebro že na ničli. Zapihal je močan južni veter. Sedaj pa nastaja strah pred povodnjim.

Progi Zagreb—Sušak in Zagreb—Vrhaždin s'a že popolnoma očiščeni in se promet že vrši. Minila je nevarnost, da bi Zagreb ostal brez kuriva, ker sedaj bo lahko prihajal v Zagreb premož iz zagorskih rudnikov.

Grkokatoliki na Grškem

Grkokatoliki, katoličani vzhodnega obreda, je na grških otokih in na celini, okoli 2000. Od l. 1911. imajo svojega škofa. Prvi njihov škof Izaija Papadopoulos (svet mož, mučenec za kat. vero, l. 1919; imenovan za prvega svetovaleca vzhodne kongregacije v Rimu) je stoloval še v Carigradu, njegov naslednik (od l. 1920.) škof Kalavassios se je preselil v Atene. Po grškem porazu v Mali Aziji je namreč večina Grkov iz Azije in Carigrada pribežala v Grčijo. Tudi katoliški Grki iz Carigradske okolice so se po večini preselili v grško Macedonijo in v Atene.

Ni rožnat položaj grkokatolikov. Imajo samo devet duhovnikov. V Atenah imajo malo semenišče. Zlasti zadnji čas so pravoslavni Grki začeli agitacijo in hrup proti tem katoličanom. Grški minister prosvete je dal za preči šole katoliškega sirotišča, češ, da so te šole ognjišče propagande proti pravoslavju, senator Aklanios pa je celo v parlamentu predlagal, da se prepove šolski verski pouk za grkokatolike. Istodobno pa še grški listi delajo med vladno večino razpoloženje za versko preganjanje grkokatolikov in za ukinitve svobode njihovega bogočastja.

Zanimivo je to, da hrup vstaja samo proti katolikom vzhodnega obreda, dočim grški katoliki latinskega obreda, katerih je v Grčiji okoli 50.000 (njih nadškof Janez Filipucci stanoval v Atenah), lahko nemoteno izvršujejo svoje bogoslužje. Vendar je upati, da bo grški ministrski predsednik Venizelos tudi proti katoliški cerkvi znal pokazati svojo lojalnost in, da bo preprečil kake nekulturne izpade, ki bi prestihu Grčije več škodovali ko koristili.

Res pa je, da katoliško gibanje v Grčiji ugodno napreduje in si pridobiva prijateljev v vodilnih grških krogih. Grški katoliki so nam sploh vzor pri delovanju za zblizanje. Vsi grkokatoliški duhovniki so neoženjeni. Skupno z latinskimi katoliškimi duhovniki imajo duhovniške organizacije. Celo latinski katoliki vzgajajo svoje sinove za duhovnike vzhodnega obreda.

Ljubljana proslavlja jubilej papeža Pija XI.

4000 do 5000 ljudi manifestira

Ljubljana je v nedeljo vnovič dokazala, kako zvesti so Slovenci svoji cerkvi in kako globoko je v našem narodu usidrana udanost do njenega vrhovnega poglavarja sv. Očeta Pija XI. Velika unionska dvorana, v kateri se je vršila proslava zlatomašniškega jubileja, je kipele navdušenja tisočih, ki so pazljivo sledili vsem točkam slavnostnega programa. Proslava sama, o kateri je na kratko poročal že »Slovenski list«, se je vršila v tako izbrani svečanosti in s takim sijajem, kot ga Ljubljana zmole le ob redkih prilikah in kot je primeren le tedaj, kadar se slavi največje in najzaslužnejše. Dasi je bila proslava kljub vsej svoji impozantnosti le skromna v primeri z veličino sv. Očeta samega, vendar more biti le v ponos vsem organizacijam, ki so jo priredile.

Dvorana je bila že pred začetkom napolnjena do zadnjega kotička. Polne vse galerije, vsi balkoni in marsikdo je moral oditi, ker ni našel primernege mesta. Ne pretiravamo, če trdimo, da je proslavi prisostvovalo 4000 do 5000 ljudi. Dvorana sama je bila lepo okrašena. Balkoni so bili zaviti v cerkvene, slovenske in državne barve, sredi med njimi pa veliki napisi vseh slovenskih katoliških društev, tako prosvetnih, kakor tudi verskih, telovadnih, humanitarnih in stanovskih. Na odru je bilo postavljeno platno za skioptične slike, okrog njega pa so bili kot častna straža praporščaki vseh društev s svojimi zastavami. Na nasprotnem koncu je visel velik napis sredi dveh letnic 1879—1929, letnic prve in zlate maše sv. Očeta Pija Enajstega:

»TI SI PETER, TO JE SKALA. NA TO SKALO BOM ZGRADIL SVOJO CERKEV.«

Pogled na dvorano je bil veličasten. Glava pri glavi, človek pri človeku, delavec poleg profesorja, dama poleg preproste ženske iz predmestja, bogataš poleg reveža, duhovnik poleg posvetnega razumnika; vse pa je privedla v dvorano ista misel, ista želja: Pokloniti se enkrat sv. Očetu, poglavarju vse stomilijonske Cerkve.

Dostojanstveniki

Sijaj svečanosti so povzdignili s svojo prisotnostjo še številni predstavniki oblasti, javnih korporacij in društev. Od odličnih udeležencev svečanosti naj navedemo samo glavne. Prisotni so bili: knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, veliki župan ljubljanski dr. Fran Vodopivec, divizijski general Nedič, komisar oblasti samouprave dr. Marko Natlačen, župan mesta Ljubljane dr. Dinko Puc, rektor slovenske univerze dr. Milan Vidmar, predsednik višjega sodišča dr. Rogina, dalje je bil prisoten ves stolni kapitelj s stolnim dekanom kanonikom g. Nardahom na čelu, mnogi kulturni delavci, zastopniki tujih držav, vseučiliški profesorji, duhovniki, občinski svetniki, zastopniki stanovskih organizacij itd.

Ko je stopil v dvorano nadpastir knezoškof dr. A. B. Jeglič, je izbruhnil vihar navdušenja in pristranih, iskrenih ovacij. Godba je začela, v občinstvu pa se je svečano pričakovanje stopnjevalo.

Koncert

V koncertnem delu je godba Dravske divizije pod vodstvom dr. Čerina igrala »Povsod Boga«. G. Miloš Stare je z redkim umevanjem in z resničnim doživetjem deklamiral lepo pesnitev Silvina Sardenka »Piju Enajstemu«.

Dravska godba je nato zaigrala Händlov zbor iz oratorija »Juda Makabejec«. Operni tenorist Svetozar Banovec je z občudovanja vrednim zanosom zapel Dolinarjevo »Ave Maria«. Spremljal ga je na klavirju sam skladatelj dr. Anton Dolinar. Vsako točko sporeda je občinstvo nagradilo z obilnim odobravanjem.

Življenjska pot Pija XI.

Vseučiliški profesor dr. G. Rožman je nato ob spremljevanju skioptičnih slik predaval o življenjski poti, življenju in pomenu ter veličini sv. Očeta Pija XI. Izvajal je:

Priče zgodovinskega dogodka

Ob sedmi obletnici kronanja in ob zlatomašnem jubileju je svet poln imena Pija XI. Poglavar najmočnejše duhovne sile stoji danes v ospredju. Ko so dne 12. februarja 1922 okroglo 50.000 ljudi prisostvovali slovesnosti kronanja, morda nihče ni slutil zgodovinskih dogodkov, da se bo temu bivšemu knjižničarju in poznejšemu diplomatu posrečilo urediti razmerje med papežem in italijansko državo in s tem odstraniti eno največjih ovir v razvoju katoličanstva. Duhovna moč papeštva je od l. 1870. silno narasla. Danes stojimo pred zgodovinskim dejstvom osvoboditve papeža, ki je v svojih posledicah neprimerno važnejša, kakor svojčas absorbcija cerkvene države v zedinjeno Italijo. V svojem državnem tajniku Petru Gasparriju ima sv. Oče primernege sodelavca. Cerkev pa bo v urejenih razmerah in v svobodi mogla razviti svoje duhovno delovanje, da morda res gremo nasproti novi pomladi verske prenovitve človeške družbe in s tem tudi mirne socialne prenovitve. S srce zvesto udanih otrok pa se veselimo, da je papež prenehal biti vatikanski ujetnik, ki je imel za neobhodno potrebno razvedrilo in od-

počitek na razpolago le skromen vatikanski vrt. Nekdanjemu alpinistu ta vrt pač ni mogel pomeniti več, kakor jetniku ozko dvorišče zaporov. Svoboda gibanja bo gotovo pomnožila učinkovitost delovanja po vsem svetu.

V torek, dne 12. t. m. je dal papež z balkona Petrove cerkve svoj apostolski blagoslov urbi et orbi: mestu in vesoljnemu svetu. Prvič kot svetni vladar iz lastnih, četudi zelo omejenih, pa vendarle suverenih tal. Je to zgodovinski dogodek. Pij XI. je kot prefekt Ambrosiane l. 1908. objavil spomenico na čast sv. Karlu Boromejskemu in napisal v mladostni sliki tega svetnika te besede: »Mikavno je motriti prve male početke velikih stvari in še bolj velikih osebnosti.« Za nas pa je mikavno, opazovati v življenju sedanjega svetega Očeta, kako je božja Previdnost vodila in pripravljala istega, katerega je namenila za velikega papeža v dobi velikih zgodovinskih odločitev.

Mladost Ahila Rattija

V malem lombardskem mestu Desiu, ki šteje le 13.000 prebivalcev, se je dne 31. maja 1857 rodil Ahil Ratti, sin sviloprejca Frančiška Rattija. Lombardija je bila tedaj avstrijska. Velik vpliv na vzgojo otrok je imela mati Terezija, ki je od l. 1881., ko je oče umrl, vodila tudi gospodinjstvo svojemu učenemu sinu Ahilu. Med materjo in sinom je vladalo krasno razmerje, in ji je sin posvetil tudi eno izmed svojih slovitih zgodovinskih razprav. Rojstna hiša Ahila Rattija je bila priprosta in dvonadstropna. Na dvorišču hiše je bila predilnica, kjer je Ahilov oče delal najprej kot delavec, pozneje pa kot lastnik. Prvi pouk je dobival Ahil pri domačem duhovniku Polontieriju. Srednjo šolo je dovršil deloma v semenišču v Sevesu, deloma pa v Monzi in kolegiju sv. Karla v Milanu. Po treh letih bogoslovne študija je bil mladi klerik poslan v Rim, da tam v lombardskem kolegiju na gregorijanski univerzi dokonča svojo bogoslovno izobrazbo. To je dovršil s trojnimi doktoratom: iz modroslovja, bogoslovja in cerkvenega prava. V večnem mestu je mladi Ratti doraščal v ljubezni do vsega dobrega, resničnega in lepega. Večno mesto je bilo zanj močan učitelj, ki z večno mlado silo vodi duha in čustva kvišku. Tu se je Ratti prepiral o univerzalnosti katoliškega krščanstva.

Dr. Ahil Ratti — svečenik in znanstvenik

Dne 20. decembra 1879 je bil Ahil Ratti posvečen v mašnika v lateranski baziliki. Novo sv. mašo pa je drugi dan daroval v cerkvi sv. Karla na Corsu. Po kratkem kaplanovanju v domači škofiji je bil poklican za profesorja v milansko semenišče. L. 1888. pa je bil poklican v ambrozijansko knjižnico v Milanu. L. 1907. je postal ravnatelj te ogromne knjižnice, ki mu je dala toliko vpogleda v vse znanosti in ki mu je dala toliko ozkih znanstvenih in osebnih stikov z mnogimi znanstveniki. Tu se je dr. Ahil Ratti naučil vseh večjih evropskih jezikov. V nemščini pa je v Milanu celo pridigal. Že zgodaj je bil mladi Ratti pošiljan v diplomatskih misijah. L. 1893. je bil v

Parizu. L. 1914. je bil v Londonu in Oxfordu. Ves čas pa je posvečal mnogo truda tudi dušnemu pastirstvu in je skozi 28 let imel majniške govore za gospe in učiteljice. Hodil je med mladino, zlasti med dijake. Mnogo, zelo mnogo pa je skrbel tudi za lastno duševno posvetitev. Ime Ahila Rattija je znano med alpinisti kot vztrajnega in navdušenega veleturnista. S pobožnostjo in občudovanjem do božjega stvarstva ter s pesniškim vznosom opisuje sam svoj pohod na Monte Rosso, vse nevarnosti, ki so ga čakale v prepadih in v mrazu. Sam piše: Mnogi hribolazci so, kakor mi, domeli globoko resnico besede: Jehova blagosavlja vrhove sveta. Z istim pobožnim občudovanjem opisuje svojo pot na Matterhorn. In sedanjí sv. Oče se ni ustrašil tudi pohoda na najvišjo evropsko goro Mont Blanc, ki jo je obiskal l. 1890.

Dr. Ratti diplomat

L. 1914. je bil dr. Ratti imenovan za pomočnika s pravico nasledstva slovitemu vatikanskemu knjižničarju, jezuitu Francu Eherleju. L. 1922. je bil dr. Ahil Ratti sprejet v vatikanski kolegij. V vatikanski knjižnici je bil dr. Ratti štiri leta — v času svetovne vojne. Tu je pomnožil še svoje obilne mednarodne zveze z znanstvenim svetom. Po tridesetletnem tišem znanstvenem delu v knjižnicah se je življenje dr. Rattija obrnilo v drugo smer. L. 1918., še sredi vojne, je bil imenovan za apostolskega nuncija na Poljskem. Božja previdnost ga je privedla ravno na slovanski sever v sosednjo Rusijo. Tam je postal to, kar je danes: papež zblizanja med zapadom in vzhodom, zblizanja predvsem v krščanski ljubezni in znanstvenem delu. Nuncij Ratti je svojo nalogo v Varšavi sijajno izvršil. Noben dolgoletni, izvežbani diplomat bi težki nalogi ne bil mogel biti bolje kos. L. 1920. je v Rigi vodil predpriprave za sklenitev konkordata z Latvijo. To je prvi konkordat po vojni, ki je tako srečno otvoril celo vrsto pogodb med sv. Stolico in državami. L. 1920. je bil imenovan za apostolskega komisarja v Gornji Šleziji, kjer se je imel vršiti plebiscit med Poljsko in Nemčijo. Tu je znal Cerkev obvarovati pred škodljivimi posledicami nacionalne borbe. Nuncij Ahil Ratti je preživel v Varšavi tudi kritične dni, ko so boljševiške armade stale samo še 15 km pred mestom. V Rattijevem srcu se je tedaj polotila želja, iti v Rusijo in se žrtvovati za to preizkušeno ljudstvo.

Nadškof in kardinal mladine

Toda papež Benedikt XV. je po božji Previdnosti odločil drugače. Ahil Ratti je bil imenovan za nadškofa v Milanu. Ratti je bil imenovan za kardinala in sam papež Benedikt XV. je v javnem konzistoriju vpričo odličnega občinstva našteval in slavil Rattijeve zasluge za diplomacijo ter za znanost. Milan pa je prejel svojega vrhovnega nadpastirja z velikim veseljem in navdušenjem. Milanska mladina je vzkliknila: »Živel kardinal mladine!« Nadškof pa je odzdravljal: »Živela mladina kardinaloval!« Ni bilo dolgo dano dr. Rattiju voditi to veliko nadškofijo, kjer si je že

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj. Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

takoj pridobil zaupanje vseh svojih vernikov, kajti Previdnost ga je klicala še na večje, še na mnogo bolj odgovorno mesto. Utrujen od heroičnega dela za konec vojne in za evropski mir je Benedikt XV. dne 22. januarja 1922 umrl.

Dr. Ahil Ratti — papež Pij XI.

Bog je sprejel dar, ki mu ga je velikosrčno ponudil, namreč lastno življenje kot žrtev za sve. ovni mir. Dne 2. februarja 1922 se je otvoril konklave, zbor kardinalov za volitev papeža. Prišlo je 53 kardinalov, med katerimi je bil Ratti kot kardinal najmlajši. Po 14. volitvi se je potrebna dvetretjinska večina kardinalov odločila za milanskega nadškofa Rattija. Ogrski primas, kardinal Czernoch je dejal tedaj: »Pustili smo Rattija prepotovati štirinajst postaj križevega pota. Zdaj ostane sam na Kalvariji.« Ko je dekan kardinalskega zbora vprašal globoko zbranega Rattija, ali sprejme izvolitev, je Ratti po molku odgovoril: »Nihče naj ne more reči, da se nisem odkritosrčno pokoril božji volji. Nihče naj ne more reči, da preziram mnenje svojih tovarišev. Zato vzlic svoji nevrednosti, katere se globoko zavedam, sprejemam izvolitev.« Izvolitev novega papeža je ogromna množica na trgu sv. Petra pozdravila z radostnim in velikanskim navdušenjem. V nedeljo 12. februarja 1922 se je vršilo kronanje po starodavnem, častljivem obredu. Sin lambardskega malega podjetnika iz Desia, bivši knjižničar in diplomat je postal oče vsega krščanstva na najbolj odgovornem mestu, kar jih ima svet. Starodavna bazilika sv. Petra je doživela praznik, ki se je ponovil 200-let, odkar je Kristus postavil Petra za temelj svoji Cerkvi.

Za mir in kraljestvo Kristusovo

Pij XI. je začel po svoji navadi z vso vnošmo vršiti visoke naloge. V svoji prvi okrožnici je oznanil svoj program: »Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem.« Od svojegega prednika je prevzel skrb za gladujočo Rusijo. L. 1925 je dal prirediti misijsko razstavo, edinstveno razstavo v vsej kulturni zgodovini človeštva. V sedmih letih svojega papeževanja je izdal devet pomembnih okrožnic: o pospeševanju misijcnstva, o Kristusu Kralju, o preganjanju katoličanov v Mehiki, o pravi milosti v veri, o splošni spravi, ki smo jo dolžni presvetemu Srcu Jezusovemu.

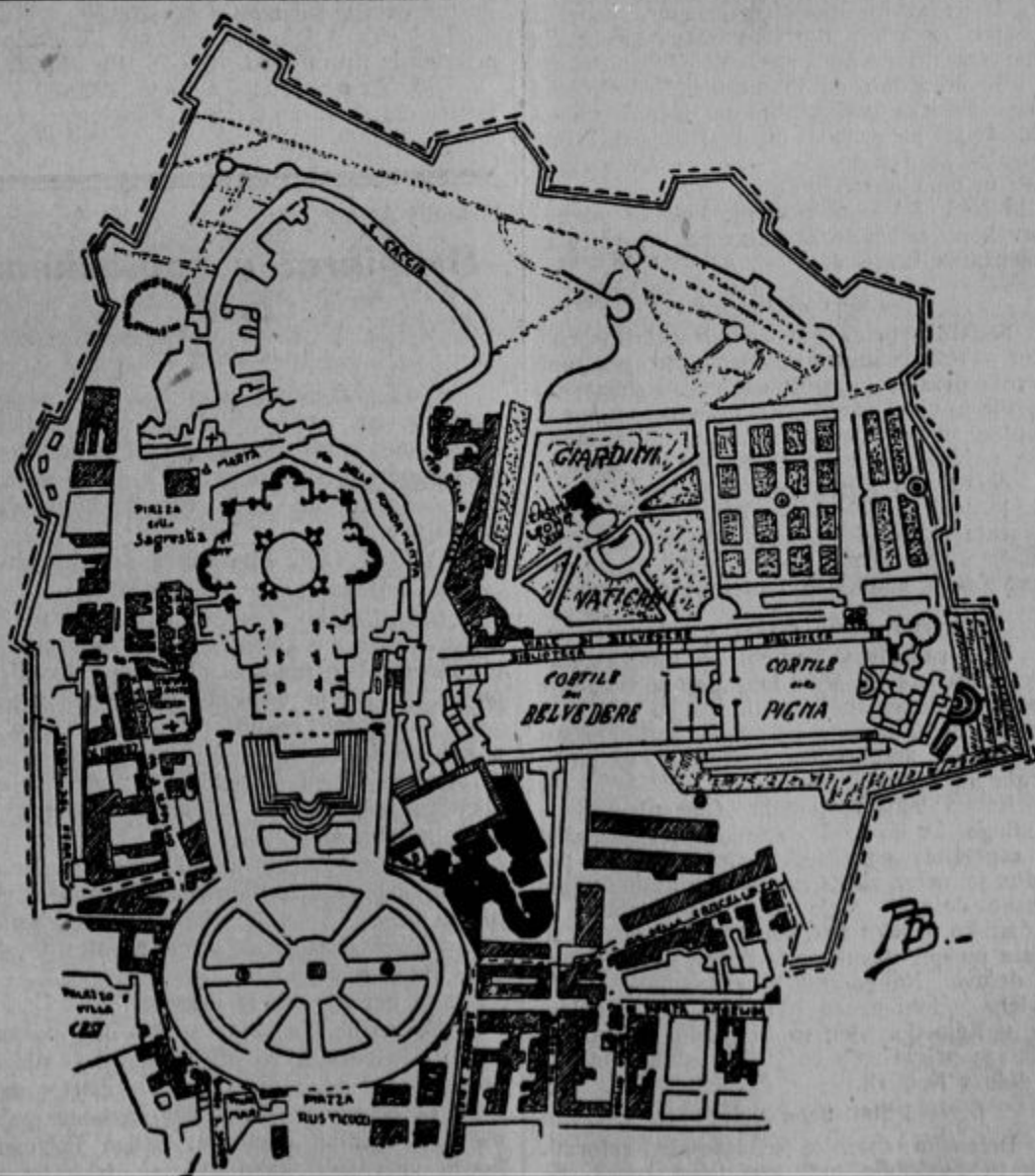
Za slovanski vzhod

Za nas Slovane pa je nepomembnejše prizadevanje sv. Očeta za zblizanje Zahoda in Vzhoda, ki je v veliki meri slovanski. Ob 300 letnici sv. Jozafata, nadškofa v Plocku in mučenca cerkvene edinosti, je izdal toplo pisano okrožnico (l. 1923), v kateri opozarja ves katoliški svet na važnost vzhodnega vprašanja. Dne 13. februarja je pisal očetovsko lepo pismo jugoslovanskim in češkoslovaškim škofom — sv. Cirilu in Metodu, v katerem podurja pomen cirilomelodijske ideje za zblizanje vseh Slovanov v isti veri in v obnovo krščanskega življenja. Zgodovinsko pomemben dogodek pa je njegova »dnja okrožnica« »Rerum orientaliu« z dne 3. septembra 1928 o pospeševanju proučevanja vzhodnega krščanstva. Bodočnost bo šele pokazala, kolikšnega pomena je ta korak sv. Očeta. V sedmih letih svojega vladanja se je sv. Oče Pij XI. postavil med največje papeže cerkvene zgodovine — saj danes niti slutiti ne moremo, kakšne možnosti razvoja so podane s spravo med Vatikanom in Kvirinalom ter s sklenitvijo tolikih konkordatov. Naša otroška prošnja in želja je, naj mu Bog da še dolgo življenje, da izvrši naloge, ki mu jo je Previdnost božja določila. Sv. Oče Pij XI. zasluži, da se mu kot nasledniku sv. Petra in kot možu izrednih svojstev poklonimo v otroški vdanosti in mu zakličemo: Še na mnoga leta!

Živel papež Pij XI.

Ob zadnjih besedah predavatelja je skioptikon pokazal sliko sv. Očeta v ornatu. Godba je zaigrala papeževo himno. Društvene zastave so se nagnile pred Pijem XI. Tisočera množica pa je soglasno vzklikala en sam velik klic: »Živel papež Pij XI.« Vsa krasna slovesnost se je zaključila z državno himno.

Tako je praznoval slovenski narod Ljubljani jubilej svojega vrhovnega cerkvenega poglavarja in s tem vnovič dokazal, kako trdno in neomajno se oklepa Petrove skale in s kako ljubeznijo vdano časti njenega prvega čuvarja.

Vatikansko mesto

Delavski dnevi v Ljubljani

Palača Delavske zbornice otvorjena

V nedeljo ob 11 dopoldne se je vršila slovesna otvoritev palače Delavske zbornice. O tej slovesnosti je prinesel izčrpano poročilo že včerajšnji »Slovenski List«, po katerem smo na kratko posneli svoje poročilo. Slovesnost se je vršila v novi dvorani palače. Udeležili so se številni predstavniki oblasti, korporacij in delavski zastopniki. Proslavi so prisostvovali:

Zastopnik ministra za socialno politiko dr. Tujkovič, veliki župan dr. Vodopivec, zastopnik ljubljanske oblasti dr. Brečelj, mestni župan dr. Puc, predsednik SUZOR v Zagrebu dr. Glaser, predsednik OUZD g. Miha Krek, podpredsednik zbornice TOI g. Ivan Ogrin in glavni tajnik g. dr. Windischer, načelnik rudarskega urada dv. svetnik Stergar z nadsvetnikom Pehanijem, dalje zastopniki vseh delavskih zbornic v državi razen splitske s centralnim tajnikom dr. Zivkom Topalovičem.

Pismo opravičili in pozdrave so poslali še: mariborski veliki župan dr. Schaubach, mariborski mestni župan dr. Juvan in mestni komisar vlačni svetnik dr. Mencišer, ki je v daljšem pismu čestital zbornici k novemu domu.

Slovesnost se je pričela z uspehim nastopom pevskega zbora »Grafike«, ki je odpevala dvojce delavskih pesmi ter žela tople aplavze.

Slovesnost je otvoril s pozdravom vsem prisotnim predsednik DZ g. Melhior Čobal.

Pozdrav in blagoslov šola dr. Jegliča

Prvi pozdrav je bil od gospoda ljubljanskega knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki je opravičil svojo odsotnost in poslal prisrčno pismo, ki ga priobčujemo radi njegove neprecenljive važnosti dobesedno:

»Zborovalcem v Delavski zbornici!

Današnjega Vašega dne se tudi podpisani srčno veselim. Prav iz srca čestitam spoštovanemu delavskemu stanu za ta napredek, za to veliko pridobitev.

Sedaj boste lažje proučevali delavsko vprašanje, lažje spoznali njegove naravne pravice, lažje določali korake v njihovo dosego, pa tudi lažje uravnavali vse sklepe tako, da bodo v soglasju z naravnimi pravicami drugih stanov.

Pozdrav in blagoslov!

V Ljubljani, dne 17. februarja 1929.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič,
škof.

To krasno pismo, ki je napravilo na navzoče delavstvo najrazličnejših svetovnih naziranj nepopisno globok vtis, je bilo sprejeto z velikim navdušenjem in viharnim aplavzom. Tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik je imel nato govor, v katerem je izrekel še enkrat zahvalo vsem, ki so pripomogli k zgradbi Delavske zbornice, posebno onemu neznanemu junaku, slovenskemu delavcu, iz katerega truda je vstal ta dom. (Viharno odobravanje.)

Zastopnik ministrstva za socialno politiko dr. Tujkovič je pozdravil in čestital k otvoritvi zbornice v imenu ministra dr. Drinkoviča, ki je bil zadržan.

Tehlen govor ljubljanskega velikega župana

Živahno pozdravljen je izvajal veliki župan ljubljanske oblasti dr. Fran Vodopivec svoj velepomembni govor, ki je vzbudil splošno pozornost.

Veliki župan je izvajal:

»Spoštovana gospoda! Pomemben dan praznuje danes slovensko delavstvo. Dobilo je svoj dom, dobilo je svoje ognjišče, okrog katerega se bo zbiralo, kakor se rodbina zbira okrog svojega ognjišča. Legalno zastopstvo delavstva, Delavska zbornica in njene institucije, je dobila dom, iz katerega bo tem uspešnejše razvijala svoje delovanje v korist delavstva. Še pred 20 leti ni bilo mogoče misliti na to, da bi slovensko delavstvo kdaj doseglo ta cilj, toda že v desetih letih obstoja naše mlade države je pridobilo eno socialno pravico za drugo in doseglo je tudi delavsko zbornico. To je velik uspeh legalno organiziranega delavstva, ki se z legalnimi sredstvi bori za svoje pravice.«

Ob splošni pozornosti je veliki župan nadaljeval:

»Nekateri so mislili, da je sedaj prišel ugoden trenutek, da se socialne pridobitve, ki jih je delavstvo težko pridobilo, zmanjšajo.

Toda to so le želje posameznikov.

(Ob teh besedah g. velikega župana je v dvorani izbruhnil vihar aplavza, ki je jasno pokazal, kako je naše delavstvo pričakovalo tako odločnih besed z oficijelne strani in kako je bilo s tem delavskim pričakovanjem ugodeno.) Veliki župan je nato izjavil še:

»Tu ne gre za izraz širših gospodarskih krogov, ki se zavedajo, da je zadovoljen delavec pogoj uspešnega dela in ki ne nameravajo okrajevati doseženih delavskih pravic.

Saj se je naš modri vladar sam v svoji proklamaciji spominjal izmučenih in utruje-

nih, toda še vedno patriotičnih ljudskih množic in je ravno trpljenje teh množic napotilo vladarja do zgodovinske odločitve.

Mislil, da je nastopil čas, ko bodo nastali novi viri dela in zasluga. Z mirnim pogledom v bodočnost se lahko udaste v miru vsemu svojem veselju nad svojim novim krasnim domom. Ta dom naj nam daje novo pobudo za izboljšanje vašega delovnega položaja. Delavski zbornici pa iskreno čestitam in želim, da še nadaljuje uspešno delo.«

Govoru g. velikega župana je sledilo dolgotrajno, navdušeno ploskanje vseh prisotnih, na katere je napravil najgloblji vtis. Predsednik g. Čobal je govoril iz srca vsega delavstva, ko se je g. velikemu županu iskreno zahvalil za njegova izvajanja.

Slavnost so pozdravili: mestni župan dr. Puc, v imenu Zbornice TOI podpredsednik g. Ivan Ogrin in glavni tajnik Zbornice TOI dr. Windischer.

Dr. Brečelj, zastopnik ljubljanske oblasti se je pridružil vsem čestitkam ob tej slovesnosti: »Bodoite prepričani, da pri oblasti ne boste našli samo umevanja za svoje delo, temveč popolno zaščito. V gospodarski celoti je pravično, da tisti, ki z lahkoto zmorejo, prispevajo za tiste, ki ne premorejo toliko, da bi lahko živeli. V tem smislu bo Delavska zbornica našla v oblasti vedno najkrepkejšo oporo!«

V imenu socialno-zavarovalnih uradov je govoril ravnatelj zagrebškega SUZOR dr. Glaser.

Generalni tajnik Delavskih zbornic Zivko Topalovič iz Beograda je v imenu vseh Delavskih zbornic v državi čestital naši zbornici k dograditvi njene palače, ki pomenja zanjo krasen uspeh.

Po zahvali g. Čobala se je otvoritvena svečanost zaključila. Predstavniki oblasti in korporacij so si ogledali že takoj novo poslopje, delavski delegatje pa popoldne.

Zvečer se je v dvorani vršil lepo uspel koncert »Grafike«.

Skupščina Delavske zbornice

Dne 19. februarja se je vršila plenarna seja članov Delavske zbornice za Slovenijo. Ako je pričala slovesna nedeljska otvoritev palače Delavske zbornice, da je prebit led in da je priznano delavstvo za enakopravnega faktorja v družbi in gospodarstvu, je dokazala plenarna seja, da je slovensko delavstvo popolnoma dozorelo velikim in težkim nalogam sedanjega časa. Zastopniki vseh strokovnih organizacij so namreč izjavili popolno solidarnost v boju za naravne pravice delavstva. V tem boju je celokupno slovensko delavstvo enotno.

POROČILO PREDSEDNIKA.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik g. Čobal pozdravil g. dr. Tujkoviča, zastopnika ministrstva za socialno politiko.

Od zadnje skupščinske seje t. j. od 12. februarja 1928 dalje je imel upravni odbor 13 sej; predsedstvo 5, finančna kontrola pa 16. V teh sejah so se obravnavale vse tekoče zadeve zbornice, katerih je bilo z ozirom na zidanje palače Delavske zbornice in prezidave lastne hiše v Celju zelo veliko. Podrobneje so se pa vsa ta vprašanja pretresala v

POROČILU GOSP. TAJNIKA FILIPA URATNIKA. ZBORNICNI DOMOVI.

Zbornica in delavstvo se more uspešno razvijati le tedaj, ako ima lastno streho, ki odgovarja njegovim potrebam. To spoznanje je bilo odločilno, da je zbornica že takoj od vsega početka gojila željo po lastnih domovih. Želja je postala dejstvo in sedaj ima zbornica že dva doma: Palačo na Miklošičevi cesti in lepo stavbo v Celju, kjer je napravila iz bivšega šolskega poslopja celjske okolice prav lično zatočišče za delavstvo, zbornico in podružnico Borze dela.

Za novi obrtni red.

Sedanji obrtni red je zastarel. Pa tudi sicer so težave, ker ni enotnega obrtnega reda za celo državo. Centralno tajništvo delavskih zbornic je dalo iniciativno za izdelavo enotnega osnutka obrtnega reda. Pri tej akciji je delovala največ slovenska Delavska zbornica, ki je izdelala nov osnutek obrtnega reda. Da je bilo to delo za delavstvo silne važnosti, se bo pokazalo ravno sedaj, ko je izgled, da se bo pričelo z resnim zakonodajnim delom. In delavstvo bo v tem oziru dobro pripravljeno.

Za koristi naših delavcev v tujini.

Naši rudarji v Nemčiji so imeli veliko gmočnih težav, ker se ni bilo urejeno razmerje med našo državo in Nemčijo. Ko je prišlo do tozadevnih pogajanj, je mogla podati zbornica veliko dragocenovalnega materiala, ki ga je zbrala na lastno iniciativno.

Ravno tako je podala svoje utemeljene predloge, ko se je šlo za sklenitev pogodbe za zaposlitev poljedelskih delavcev. Ta pogodba je važna zlasti za naše prekmurske sezonske delavce. Meja med našo državo in Madjarsko je tako nesrečno potegnjena, da so ostale na eni strani posestva, na drugi strani pa delavci. Na podlagi nove pogodbe je šlo že lansko leto preko 700 nesezonskih delavcev v Nemčijo, kjer so bili zelo zadovoljni. Letos je pripravljenih že 10.000 takih delavcev za delo v Nemčiji.

Statistično delo.

Delavska zbornica je izdelala, reformirala in poglobila tudi statističen odsek. So gotovi ljudje, ki menijo, da je statistika brez pomena. Poročevalec nasprotno dokazuje, da

je to ena glavnih nalog Delavske zbornice. Delavstvo mora uspeti s svojimi zahtevami ali pa preprečiti kakršno zlo le s tem, če je v položaju, da podpre svoje stališče z nepobitnimi dokazi. To se je jasno videlo pri sklepanju novega davčnega zakona, ko je bilo omiliti trdote obdavčenja delavskih zaslužkov le z zbranimi številkami, ki so pričale o veliki krivici, ki se je godila delavstvu v tem oziru.

Delavske kuhinje.

Beda delavstva je velika. Zbornica je skušala nuditi pomoč tudi v tem oziru. Da bi moglo dobiti delavstvo tečno in cenejšo hrano, je pričela ustanavljati po raznih delavskih centrih delavske kuhinje. Take kuhinje so: v Ljubljani, Celju, Vevčah, Šoštanj; pripravlja se tudi v Kranju.

Akcija za starostno zavarovanje delavcev.

Starostno zavarovanje delavcev je sicer predvideno v zakonu za zavarovanje delavcev. Vendar je pa izvedba odložena. Delavstvo pa ne sme počivati, ampak mora iti samo na delo in postaviti fundamente za starostno zavarovanje. Radi tega je pričela Zbornica propagirati idejo delavskih podpornih fondov. V te fonde naj bi prispevali delavci in podjetniki. Ponekod je bil dosežen uspeh, n. pr. v Vevčah. Taki fondi imajo dvojno prednost. Delavstvo dobiva v slučaju potrebe podporo, na drugi strani se navadi na prispevke. Ko bo izvedeno v celoti starostno zavarovanje, ne bo čutilo tako delavstvo tako težko plačevanje obilglatnih prispevkov, ker jih bo že vajeno.

Delavstvo in združništvo.

Delavstvo mora stremeti za gospodarsko povzdigo in osamosvojitve. Najbolj prikladna oblika za to nalogo je združništvo. V tem cilju se je osnoval pri Delavski zbornici združni odsek. Njegova naloga je, da zbudi misel za združno gibanje med slovenskim delavstvom in da se končno prenese ta ideja tudi med tovariše na jugu naše države.

Delavska prosveta.

Ako hočemo imeti zavedno delavstvo, ga moramo dvigniti kulturno. V ta namen je skušala Zbornica izgraditi do potankosti prosvetni odsek. To se ji je tudi v polni meri posrečilo. Ze v starih prostorih se je lepo razvijal, obisk delavstva je vedno rasel. Ko se je preselil v nove prostore, kjer ima tudi moderno čitalnico, je pa porast naravnost ogromen. Knjižnica šteje preko 9000 izvodov. Strokovnjaki priznavajo, da je ena najmodernejših knjižnic. Še bolj razveseljivo pa je dejstvo, da se je je delavstvo oklenilo z resnično in iskreno ljubeznijo.

Isto je s knjižnico v Mariboru, ki ima že ¼ obiska od ljubljanske knjižnice kljub temu, da ima na razpolago le eno sobo. Ko dobi nove prostore, je njen popoln razvoj zagotovljen. Zbornica je napravila z novim proračunom še nadaljnji korak za kulturni dvig delavstva. Za knjižnico v Trbovljah in Celju je votirala po Din 20.000. S smotrenim delom bo mogoče ustanoviti sponjema po vseh večjih krajih in pod vodstvom občin ali drugih tozadevno v poštev prihajajočih faktorjev večje knjižnice.

POROČILO BLAGAJNIKA R. ČELESNIKA

a) Računski zaključek za l. 1927-28. Bilanca z dne 31. julija 1928 izkazuje: Aktiva: 1. Račun blagajne Din 1497.03. 2. Račun denarnih zavodov Din 464.275.67. 3. Račun dolžnikov Din 610.647.67. 4. Račun SUZORJA Din 587.179.91. 5. Račun inventarja premičnine Din 251.067.59; nepremičnine Din 367.519.50. 6. Račun raznih računov Din 3.451.980.56. Skupaj Din 5.733.567.48. — Pasiva: 1. Račun upnikov Din 1.755.124.62. 2. Račun raznih računov Din 1962.50. 3. Investicijski skladi Din 3.326.957.39. 5. Poslovni pribitek iz prorač. leta 1927-28 Din 649.522.07. b) Proračun za leto 1929-30. v katerem je bil že govor v »Slovenec«, znaša Din 2.080.000.

Arkadij Averčenko:

Drugikrat v zoološkem vrtu

(Iz emigrantskega življenja.)

Vaš carigraski zverinjak mi je zelo ugajal, sem namigavajoč na restavracijo, v katero me je bil zadnjič enkrat peljal, rekel izkušnemu prijatelju, ko sva se zopet srečala. »Ali me ne bi morda še kdaj odpeljali tja?«

»Vidite! Takoj sem opazil, da ste izkušen zoolog. Kaj pa hočem, kar pojdiva!«

V zverinjaku sem zagledal skoraj vse stare znanice: »komisijonarja zadovoljstva« pa onega, ki je samega sebe tako pohvalil pa onega, ki se je vzdignil za lastne lase... Toda poleg teh rednih primerov je bilo še nekaj novih, svežih.

Najprej sem si ogledal polnega, slabo obritega možakarja s kamenitim, nelepno izrezanim obrazom.

»Poglejte ga, človek bi rekel, da se na njegovem obrazu ne more izraziti nobena pametna misel. A on je, glejte, izvrsten psiholog. Kakor Dostojevski vam prodira v globine ljudske duše.«

»Ne norujte se iz mene!«

Saj se ne. Ta junak se spreha po parku in išče pare, ki bi bili primerni za njegov posel. Gre lepo, recimo, parček, drug v drugega se ozirata in on ji neprenehoma polni ušesa z večnim, idealnim: »Olga Petrovna, ko bi vi vedeli, kako mi vaš obraz ne da miru; ponoči in podnevi stojite pred mano, vi krasna, predraga!«

PRORAČUN ZA 1929-30 SPREJET.

Nato se je začela debata. Zastopnik narodnosocialističnega delavstva dr. Bohinc je v načelno važnem govoru izjavil, da njegov klub spriči važnosti pozitivno ustvarjajočega delavskega stanu v državi, solidarno z vsemi drugimi skupinami, glasuje za proračun. (Veliko ploskanje.)

V imenu skupine krščanskosocialnega delavstva je izjavil Franc Terseglav, da ima nalog kratko in precizno izjaviti:

»Krščanski socialisti sprejemamo proračun v znak popolnega zaupanja v delavsko zbornico in njeno upravo, pri kateri kot njen konstitutivni del sodelujemo. Ne smatramo za umestno uporabljati proračunske debate za demagoške nastope, ker hočemo, da Delavska zbornica napram javnosti in državi predstavlja popolnoma solidarno zastopstvo našega delavstva, kar je danes bolj potrebno kot le kdaj. Svojo kritiko napram proračunu smo izrekli v upravnem odboru in smo spoznavno dosegli izboljšanje, katero smo smatrali za potrebno. Radi tega ta proračun smatramo kot izraz volje vsega v Zbornici združenega delavstva in vseh njegovih skupin, naš pristanek pa kot posebno v sedanjem trenutku veličaven akt moralne solidarnosti slovenskega delavstva v legalni borbi za njegove naravne pravice in v polni zavesti važnosti tega akta za proračun glasujemo.« (Veliko odobravanje.)

Za proračun je glasoval tudi g. Leskovšek. Proti je govoril od cele zbornice samo g. Makuc. V imenu socialnodemokratske večine je g. Svetec podrobno zavrnil kritiko g. Makuca kot nestvarno in koncem svojega tudi principijelno važnega govora izjavil, da je spriči važnosti sedanjega trenutka želeli, da bi slovensko delavstvo, tako kakor sodeluje složno v Delavski zbornici, tudi zunaj zbornice v vseh skupnih delavski razred tikajočih zadevah postopalo solidarno. (Splošno odobravanje.)

Proračun se je s priznanjem vestnega in marljivega dela in gospodarstva zborničnega blagajnika g. Čelesnika sprejel z vsemi glasovi proti enemu samemu (Makuc).

ZGRADBA PALAČE V MARIBORU.

V Mariboru nima Zbornica še lastnega doma, je pa neobhodno potreben. Ker nima lastnih sredstev, je z veseljem pozdravila misel SUZORJA, da bo zgradil veliko stavbo v Mariboru. V tej stavbi more dobiti tudi zbornica in njej priključene strokovne organizacije potrebne prostore pod ugodnimi pogoji. Skupščina je dala upravnemu odboru polnomoč pri sklepanju tozadevne pogodbe.

V BOJ ZA PRINCIP AVTONOMSKE OBLASTI.

K zaključku skupščine je dobil besedo centralni tajnik g. dr. Topalovič, ki je poudaril sledeče misli: Delavske zbornice morajo braniti princip avtonomnih oblasti in s tem enakopravnost z drugimi stanovskimi zbornicami. Sočasni momenti, ko se vse majo in ko je nevarnost, da bi bile vse pridobitve izgubljene. V takih momentih mora vedno zmagovati ideja celote. Največja nesreča za delavstvo bi bila, ako bi prišli ob takih trenutkih mali ljudje in s svojimi osebnimi malenkostmi razbijali enotnost.

Slovenskemu delavstvu gre v vsakem oziru prvenstvo v državi. Radi tega je pa tudi njegova prva dolžnost, da gre z zgledom naprej, v svojo lastno in v srečo vsega delavstva.

Objektivni opazovalec bo moral priznati, da je napravila Delavska zbornica že veliko in tudi trajno vrednost, za delavstvo in družbo. Zavedati se pa moramo, da je to delo plod pametnega in skupnega dela. In to naj bi bilo v bodočnosti.

»Oprostite! — se nenadoma zasliši od strani glas »psihologa«. — »Prosim vas le za par besedi!«

»Kaj želite?« se obrne zaljubljenec od sladkih besed.

»Psiholog se nagne k njegovim ušesom in različno zašepeta štiri besede.

»Katero?«

Štiri besede: »Liro, sicer te usekam!« In v tem trenutku je njegov obraz tako resen, da tretjega izhoda sploh ni. Zaljubljenec naglo pregleda vse izglede »za« in »proti«: če pride do škandala, dobiš klofuto pred ljubljeno dekletom, to je prva stran; če ostaneš prijazen in brez hrupa daš liro predrzemu »psihologu« — je druga stran.

»Prav rad!« z veliko ljubeznjivostjo odgovarja zaljubljeni, poišče liro in jo da »psihologu«...

»Kdo pa je to?« vpraša dekle, ki je odšel »psiholog«.

»A, to je moj stari prijatelj, ki je zašel v denarne nezgode. Ima bolno ženo, katero ljubi nadvse. Razumeli boste, da mu ni mogoče odbiti prošnje. Do solz me je ganil.«

»Kako ste dobri!« mu dražestno šepče dekle in se še bolj pritiska k svojemu spremnilevalcu. In so vsi zadovoljni. »Psiholog« hiti k drugemu paru in zopet je slišati njegovo odločno šepetanje: »Liro, ali te usekam!«

Ozrl sem se v kamenito lice »psihologa«. Videlo se je jasno, da jih je v svojem življenju že mnogo nabil. Zdi se mi pa, da so tudi njega večkrat naklestili.

»Drugi primer!« nadaljuje moj izkušeni prijatelj kakor čuvaj poleg kletke. »Baš dva sta. Vidite, da skupaj sedita. Preden pa ju

Kaj je novega

Koledar

Torek, 19. februarja: Konrad, Manzuet.

Volcovi v Meziški dolini?

Guštanj, 16. febr.

Tudi volcovi so se priklatili v naše kraje. Videli so baje na Tolstemyrhu krdele 8 do 10 volkov. Obveščeni so bili o tem orožniki in naši Nimrodi, ki so šli danes nad nje. Bodo imeli težko, ker je v hribih nad en meter novega snega. Tukajšnji kraji že nad 60 let niso videli volka, a ta zima jih je zopet privabila k nam.

Zlute mrza na Primorskem

Iz Trsta.

Franc Frank, star 75 let, iz Hrastja pri Postojni, je zmrznil, ko je čisti železniško progo. V Grgarju pod Sv. goro je zmrznil berač Matej Bitežnik, star 70 let. Na Banjški cesti, kjer je padla temperatura na 26 pod ničlo, so napol zmrznili trije svatje, ko so se vračali iz cerkve. — Po deželi razsaja tudi hripa. Na Gradišču v Vipavski dolini so v gostilni »Krasnovide« zboleli stari oče, mati, sin in nevesta (sinaha); odpeljani so bili z Zelenim križem v goriško bolnišnico, kjer sta sin in nevesta umrli. — Burja, ki je divjala tudi po Goriškem, je odnesla streho vdovi Mariji Jevšek v Grgarju in Kavčicu Ivanu v Dornbergu.

Zima l. 1869

Stari kmetje pripovedujejo, da je bila l. 1869, pri nas enako huda zima, kakor letos in da je silen mrz trajal nepretrgoma tri mesece. Takrat so se rušili hlevi in podirala strešna ogrinja. V Tomačevem pri Ljubljani so se podirle petim posestnikom hlevi. Posledice letošnje hude zime se bodo pokazale v pravi luči stopraj tedaj, ko bo sneg skopnel in se bodo pokazala od teče snega in mrza poškodovana strešna slemena gospodarskih poslopij. — Da so ponekod letos pokali zidovi na hišah, smo brali v dopisih, n. pr. iz litijske okolice.

Osebnosti

★ Iz vojaške službe. Napredovala sta v čin admin. podpolkovnika topniško-tehnične stroke major Anton Sablačan — števil 28. junija 1928 in v čin admin. kapetana II. razr. topniško-tehnične stroke poročnik Ivan Rozman — števil 1. aprila 1928. Odrejeni so: za upravnika oddelka topniško-tehnične stroke: za vodjo topn. teh. polkovnik Dragotin Šokor; za vršilca dolžnosti upravnika pirotehnične top. teh. zavoda topniški podpolkovnik Otokar Sulc; za vršilca dolžnosti šefa pirotehnične top. teh. zavoda admin. major top. teh. stroke Franc Kolman; za vršilca dolžnosti upravnika intendantkega skladišča morarice ekon. kapetan I. razr. v morarici Franc Drenič; za veterinarkega poročnika Slavko Hudolin, absolvent veterinarske fakultete in vojni državni gojenec; za nižjega teh. poslovedca IV. razr. začasn. nižji teh. poslovedca IV. razr. Ivan Turat; za arzenalskega mojstra s pravicami uradnika I. skupine III. kategorije Anton Urovič in Jan.

Usta in grlo

ANACOT-PASTILE

DRA. WARDER

Dobro se v. vseh le. anah.

boste presodili, preberite to pismo. — Prečital sem pismo, ki ga je potegnil iz žepa:

»Pisem Vam žena, katere se ne poznate, katere pa je zaljubljena v Vas. Kaj ste storili z menoj? Mlada sem, pravijo tudi, da sem zelo lepa, imam celo vrsto platonskih oboževalcev, toda od onega trenutka, ko sem vobela Vas, moja zvezda, se ne zmenim za nobenega! Želim, da se sestanem z Vami! Jutri pridem v restavracijo »Olimp«. Bodite tam pri kaki mizi s steklenico »Cordon vert«; prišla bom in izpila z Vami kozareček. Vsa in vedno Vaša — Ljudmila N....

»Vi ste srečen človek,« mu odgovorim z zavistjo. »Ko vas žene tako ljubijo!«

»Vraga!« me ostro prekine prijatelj. — »Uro in pol sem presedel ko bedak, popil vso steklenico in odšel.«

»Najbrže je mož ni pustiti!« — sem ga tolažil.

»Kakšen salamenski mož, če pa sta napisala pismo, kakor sem pozneje izvedela, ona dva zlikovca, ki sedita tu pred nama!«

»Ali onadva sta vendar moža?« sem se začudil.

»To pa, to! In sicer sta lastnika restavracije »Olimp«. Na ta način sta vabila goste v svojo restavracijo. Izvedela sta naslove raznih oseb in vsak dan poslala po dvajset takih pisem. Stedila nista z nikomer.«

»Vendar sta vam pripravila nekoliko lepih trenutkov, dokler ste poleg steklenice sampanjca pričakovali nepoznano. In kaj je

kob Muha; sodni kapetan II. razr. Branko Babiš je preveden za ekonomskega častnika morarice in v aktivno službo je preveden rez. admin. podporočnik ekonomske stroke Josip Peternel.

Upokojeni so pehotni podpolkovnik Edvard Vavpotič; pehotni polkovnik Alfonz Žerjav in pehotni podpolkovnik Fran Dolinšek in Franc Mulaček — obenem prevedeni vsi v rezervo — ter administrativni kapetan II. razr. ekonomske stroke Jurij Radek.

Razrešeni so službe rez. častnika pehotni kapetan II. razr. Albin Bretnik, poročnik Zvonimir Rukavina in administrativni poročnik ekonomske stroke Josip Slamnik.

★ V naše državljanstvo so sprejete Bina Čuš, Katarina Siegovce in Hermina Plahuta, usmiljene sestre iz Radek.

Ostale vesti

★ Smrtina kosa. V petek, dne 15. februarja je umrl po dolgi mučni bolezni g. Franc Guna, posestnik in upokojeni rudarski nametščenec v Zagorju ob Savi. Bil je zvest krščanski mož, ki je vzgoji svoje otroke v strogo krščanskem duhu. Pogreb blagopokojnega je bil v nedeljo popoldne ob 3. uri na tukajšnje farno pokopališče. Prizadeti rodbini naše sožalje. — Zaborjeni, Jara St. Vid pri Sčeni je umrl stari Alojzij Kutnar, bivši dolgoletni župan občine Bukovica. Pogreb bo danes ob 10. uri v St. Vidu. N. p. v in. Preostali, posebno sinu, sedanjemu županu bukovskemu naše iskreno sožalje. — Umrli so v Selcih pri Skofji Loki dne 15. februarja 1929 g. Franc Pfajfar, posestnik in trgovec v starosti 77 let. Pokojni je bil oče gosp. Frana Pfajfarja, župnika v St. Gotardu in brat dveh duhovnikov g. Antona Pfajfarja, župnika v Dražgošah in g. Janeza Pfajfarja, župnika na Rudniku. Blag mu spomin!

★ Toplo okrepitilo železničarjem. V našem listu smo že opetovano naglasili poživljenost in vestnost, s katero vrše naši vrli železničarji svojo službo na progah. Nedavno smo omenili, koliko trpe ti ljudje radi mrza in prometnih ovir in da ne dobe na večjih postajah niti čaja, kot je bilo v prejšnjih časih običajno. Če kedaj, so železničarji na progah v tej hudi zimi potrební toplega okrepčila, saj morajo nekateri po 72 ur nepretrgoma držati v službi. Izvedeli smo, da je Nabavljalna zadruga železničarjev sedaj razposlala na vse večje postaje v področju ljubljanskega železniškega ravnanstva primerne količine čaja, sladkorja in citron, tako da železničarji že nekoliko dni prejema jo brezplačne porcije čaja. Prometno ministrstvo je naproseno za kredit za uvedbo stalnih okrepčevalnic za železničarje na večjih postajah.

★ Prekinitev pouka na gimnaziji v Kočevju. Prizadetemu dijaštvu se sporoča, da se je prekinitev pouka podaljšala do srede 20. t. m. V četrtek 21. t. m. bo zopet redni pouk. — Ravnanstvo.

★ Zrtev zmrznjene Mure. Iz Murske Sobote. Pretekli ledeno so našli na ledu Mure »kopinarje« nosilnico, ki je bila polna jaje in kur. Zraven nje je bil led udr. Očividno je v njem utonil lastnik nosilnice. Hotel je gotovo iti preko zamrznjene Mure v Krapje. Žrtev se niso mogli izvleči izpod ledu in se tudi še ne ve, kdo da je bil.

★ Plazovi v Hrastniku. Iz Hrastnika: Posledice hude zime so že nastopile. V petek je sneg zasul hišo pod »Skalo«. Prebivalci so ušli skozi okna. V noč od petka na soboto je potegnila lavina na več mestih v Čeah. Urši Verda pri Sersem je sneg zasul hlev in polomil streho. Pri mostu v Bobnu na Ravni je sneg

prava sreča? Prava sreča je v pričakovanju sreče!

»In, ovo vam se zadnji primer, potem pa se vrneva. Pogledaj, sedaj je upokojenec, mirno in počeno živi od odstopov kapitala, katerega si je prislužil na Krzinu po uspešnem tekmovalju s pet in dvajsetimi mačkami.«

»Povej mi, prijatelj, da vsega tega čisto nič ne razumeš.«

»Potem ste podobni onim mačkam, ki tudi niso nič razumele. Vidite, ta človek je imel na Krzinu bogato teto — ki je bila ne verjetno strastna ljubiteljica mačk in huda pravoslavka, prav za prav babjevka. Vsa njeno življenje je bilo v tem, da se je zabavala s petindvajsetimi mačkami.«

Nekoč pride k nji sorodnik, bas gol mladi prefriganec. Pa vidi, da gre vse mačkam, a njemu nič. Zvedel je celo, da je ta mačka starka vse svoje premoženje namenila za vzdrževanje mačk in pri tem čisto pozabila na sorodnika. Začel je premišljevat, po celo dneve se je premočeval po postaji in misti.

Nekoč pa je pogledal palico, odšel v šupo, kjer so živele mačke, nekajkrat se prekril pred ikono in zavil palico po hrbtih, po glavah, kamor je dosegel... Mačke so se seveda razbežale, kolikor se je pač dalo pod omaro, pod mize in za zaveso. In tako je po navijni kak mesec vsak dan. Čin je starka odšla, je vzela palico, in naravnost v šupo, se čisto po rusko prekril in tolkel, kamor je padlo. Mačke pa so šle... Ko je sodil, da jih je že dovolj zdresiral, je šel k teti in ji rekel:

Lepa Črnogorka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

zasul potok in most. Pri kemični tovarni je zasuata ozka cesta med tovarno in pobočjem hriba. Težka borba za kruhom je napolnila nekega uboga delavca, da je prišel iz St. Jerneja na Dolenskem peš v Hrastnik. Med potjo je ozebel ter ima rane na ušesih. Pri rudniku je dobil delo, a ga je zdravnik izvrzel. Tako je moral ubogi človek ves zmrznjen dalje. Več delavcev je nameravalo v nedeljo iti v Ljubljano na otvoritev delavske zbornice, a so se ustrašili, da ne bi v snegu ostali.

★ V Uradnem listu od 16. februarja je objavljen »Zakon o uknitvi pristojnosti kassacijskega sodišča v postopanju vojaških sodišč in v reševanju sprov. pristojnosti med vojaškimi oblastmi ali vojaškimi sodišči in

civilnimi oblastmi ali civilnimi sodišči« (Sl. novine št. 33 in 35) in »Zakon o likvidaciji službenih razmerij in materialnih obveznosti narodne skupščine« (Sl. novine št. 33).

★ Konzulat ČSR v Ljubljani pozivlja vse češkoslovaške državljane roj. letnikov 1907, 1908 in 1909 ter stanujočih na ozemlju ljubljanske in mariborske oblasti in Medimurja, da se bodisi pisмено ali ustmeno pri njem zglašajo v svrhu vpisa v naborno evidenco. Točen datum nabora, ki se bode vršil začetkom meseca aprila pri čsl. konzulatu v Ljubljani, Bleiweisova 18, bo pravočasno razglašen polom lokalnega časopisa in posebnih pozivnic. Istotako se imajo zglašiti tudi oni starejši letniki, ki svoji naborni obveznosti do sedaj še niso zadostili. Obenem se opozarja, da se morajo vsi naborniki izkazati z rednim čsl. potnim listom. V slučaju, da ga nimajo, naj se še pred naborem obrnejo na tukajšnji konzulat s prošnjo za izstavitve istega. Oni naborniki, ki ne morejo svoje češkoslovaško državljanstvo dokumentirati, t. j. z vajavnim potnim listom, dokazati, bodo podvrženi naboru šele po ugotovitvi čsl. pristojnosti.

★ Rešil trideset milijonov dinarjev. Ob priški, ko sta trela dva vlaka pri Batajnici, je vesli postni uradnik Nakič iz Beograda, ki je spremljal to pot postni voz enega izmed vlakov, ki sta trela, za 30.000.000 Din denarnih poštjk. Dasi sam ranjen, ni zapustil postnega voza in je po katastrofi skrbno zbiral vso razmetano pošto, predvsem denarna pisma. Zavedajoč se osebne odgovornosti, je vestni uradnik nato izročil dragoceni tovor na pristojnem mestu v Beogradu, kakor je šele šel in se pobrigal za rane, ki jih je dobil pri nesreči.

★ Radi zastrupljenja z alkoholom umrl. V Zagrebu se je neki Mihael Kostamarov, 32 letni Rus, tako napil, da je izgubil zavest. Dva usmiljena človeka sta ga položila na neko klop. Zjutraj okoli šestih je pijanec našel policijski stražnik. Ko je videl, da se ne zave, je pozval zdravnika. Zrtvi alkohola je tekla iz nosa in iz ust kri. Bil je že mrtel. Zdravnik je ugotovil, da je nesrečnož končal radi preobilo zaužitega alkohola.

★ Na smrt obsojena Julka Kureš v Parizu — pomilošana. Neko žensko društvo v Parizu je predložilo vsem kraljicam lepote, ki so nedavno tekmoval v Parizu za prven-

Prilipi in influenci

sploh pri vsakem prehladu pripadajo vsem otroci in odraslim, da se isti večer umirajo telo z »Aigo«

ker »Aigo« takoj ublaži temperaturo spanje je mirno, lahno in zdravo. Zjutraj boste svoji in prerojeni »Aigo« boste obvrnili vseh vnetij. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. 1 steklenica Din 16.—

sivo, kolektivno prošnjo, naj bi posredovale pri predsedniku francoske republike za pomilostenje na smrt obsojene Julke Kureš, ki je bila obdolžena umora neke deklice. Vse lepote so prošnjo odbile, razen ene, ki se je vendarle odločila in prosila pri predsedniku za življenje mlade obsodjenke. Predsednik je nato podpisal odlok, s katerim se Julka Kureš oprošča smrtni kazen. — Analogno k temu objavljajo pariški listi, pismo neke gospe Matilde Viger, ki je poslala zagovorniku Julke Kurešve pismo, v katerem naproša odvetnika, naj bi izposloval, da bo ona obglavljena namesto onih dveh žensk, ki sta bili istočasno s Kurešovo obsojeni na smrt, a nista bili pomilosteni.

★ V Kamniku se vrši občni zbor Gremija trgovcev v nedeljo dne 24. t. m. ob 1 popoldne v dvorani Narodne čitalnice. Na dnevnem redu je tudi predavanje o davčni napovedi za pridobitno, na kar se članstvo posebno opozarja. Tiskovina »Pripomoček o napovedi« bo članom na občnem zboru na razpolago.

★ Kdo kaj ve o obešencu. Župni urad v Selaah nad Skofjo Loko nam poroča: V noči med 14. in 15. februarjem 1920 se je na Rudnem štev. 21 obesil prosjak, ki je imel pri sebi poseklo knjižico, katero je izdala občina Sv. Jur ob Taboru, okraj Celje. Mogoče je, da knjižica ni bila njegova last. Podpisani prosilca najdenih podatkov; knjižica se glasi na ime Franc Bernik, rojen 1866. Obešene je bil velike postave, nosil je že osivelo brado. Ljudje pripovedujejo, da je bil nekaj časa v senenšču.

★ Samomor v duševni zmedenosti. Iz Ormoča: V noči od pustnega torka na pepelnico sredo se je odigral pri Sv. Miklavžu (blizu Ormoča) Jožek, ki je razburil vso okolico. Ob dveh popoldnih si je poznal kroglo v glavo 28 letni trgovec Jožef Sevek iz Brezna pri Ribnici. Imenovan je prišel na obisk k svoji nevesti. Vse večer je bil dobro razpoložen, igral se je z otrokom bodoče svakinje in zabaval vso družino. Govoril je tudi o poroki, ki bi se izvršila takoj po veliki noči. Ob pol dveh se je poslovil od domačih in neveste in šel spat. Čez kake pol ure je slišala mati neveste strel. Ker je mislila, da je zunaj počilo, se ni zmenila za nič. Šele zjutraj so domači izvedeli, kaj se je zgodilo. Na zofi je ležal s prestreljeno glavo Sevek. Krogla mu je predrta senci in se zarila v zid. Vsi znaki kažejo, da je nesrečno izvršil obupni čin v trenutni blaznosti. Že od l. 1918. je bolehal na moči živčni bolezni. Često je imel take napade, da je izgubil vso razsodnost. Že ponovno je hotel ustreliti sebe in svoja dva brata in so ga le s težavo pomirili. Tudi to noč je imel močen napad in ker ni bilo nikogar, da bi ga pomiril, si je končal življenje.

★ Sienkiewicz »Na Polju slave«. Kot XXX. zvezek Ljudske knjižnice. Slavni poljski pisatelj Sienkiewicz opisuje sijajno zmago kralja Jana Sobieskega nad Turki pri Hotinu v svojih treh romanih »Z ognjem in mečem«, »Polop« in »Mali vitezi«. V romanih »Na polju slave« pa nam pred očuje pisatelj kralja Jana Sobieskega na višku moči, ko je leta 1683 rešil Dunaj pred Turki in s tem strl turško silo, ki je leto za letom tudi slovenskim deželam prizadejala neizmerno gorja. Kakor vsi Sienkiewiczovi romani je tudi ta od začetka do konca silno napet, da ga ne moreš odložiti dokler ga nisi prečital do konca. Cena Din 28.— za brošuro ozir. Din 40.— za vezan izvod. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ Še nekaj izvodov priljubljene povesti »Odporne nesrečne žene« na razpolago. Da je lepa, priča dejstvo, da sta bili tekmo pol leta razprodani dve tretjini naklade. Dobi se še samo v Ljubljani (Jugoslovanska knjigarna in Nova založba), v Mariboru (v obeh Cirilovih knjigarnah) in Celju (Slov.-škova tiskovna zadruga). Stane samo 12 Din.

★ No, vendar enkrat. Od mnogih čitateljev težko pričakovani II. del Sukljevtovih »Spominov« je sedaj v tisku gotov ter ga bo tudi že dobili v javni prodaji. Dolga zamuda je deloma bila povzročena po hudem preobremenjenju »Jugoslov. tiskarne« s zunanjimi tiskovnimi posli, deloma pa — hripi, ki je naposled tudi pisatelja vrgla na bolniško posteljo. Sedaj je vse premagano in, kakor upamo, bo tudi g. Suklje prav kmalu okrevl. Knjiga njegova je po naši sodbi v II. delu še bolj zanimiva nego v prvem.

★ Čuden slučaj je nanesel, da skoro ob istem času izidejo Hribarjevi »Spomini« in Sukljevtovi spomini. Občinstvu se nudi imenitna prilika, primerjati oboje delo. Primerjanje bo tem bolj zanimivo, ker si stojita tu nasproti dve tihi osebnosti iz slovenske politične povestnice.

★ ZIMSKI SPORT krepi telo, toda izpostavlja nevarnosti občutljivi teini posebno pri damah. Pred vetrom in mrazom varujeta najbolje: Elida Creme de chague in Coldcream.

★ MORSKE PRESIČKE v vsaki množini kupi takoj Higieniski zavod v Ljubljani.

★ NA KODANJSKI RAZSTAVI (Kopenhagen) bo Mercedes-Benz eden najlepših razstavlencev; med drugim bo razstavila ta trdka 8-cilindrska in novi 2.6 voz, ki sta se sijajno obnesla. Continental je preskrbel z obroči zopet mnogo vozov, pa tudi Bosch je videti na razstavi. Mercedes, Conti in Bosch je trovezdje, ki je najdeh posred v inozemstvu.

★ KRASNA IZBIRA BLUZ, otroških obleke po nizki ceni, Kristofit-Bučar, Stari trg 9.

★ Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, bolečinah pri srcu, tiščanju v prsih, ureja naravno »Franz-Josef-grenčica« redovito kroženje krvi v spodnjem delu telesa in s tem pomirjevalno učinkuje na valovanje. Profesorji za bolezni prebavnih organov izjavljajo, da se izkazuje »Franz-Josef-voda« pri pojavih, ki izhajajo od samozastrupljenja želodčno-črevesnega kanala, kot izborna čistilo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 11. marca 1920 ob 11 popoldne

dobavo kompl. avtomatične central. telefonske naprave

Pogoji se dobe pri podpisani.

Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje, br. 1593/II.

Reumat zem

trganje v kosteh, protin, iliaz zdravi najuspešnejše Reumat past. Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvaja Lekarna Arko, Zagreb, Ilica 12.

Plaz zasul pet oseb

Maribor, 18. febr.

Ves ptujski okraj stoji pod silnim vtisom tragedije petih žrtv, ki so jih zasuli plazovi pri Sv. Trojici v Halozah. 15 letnega Ivana Foršariča je poslal oče v trafiko po tobak in vžigalice. Med potjo je neoprečeno zgrmel nad njim orjaški plaz in ga zasul. Ljudje so takoj šli na delo in pričeli odkopavati. Izpod snega pa so izkopali že mrliča. Istega dne je posestnik iz občine Gruškovje Franc Trafela gnal napajal kravo. Pot ga je peljala mimo precej strme rebri. Naenkrat je pridrl plaz in pokopal pod seboj gospodarja in kravo. Drug posestnik iz iste občine se je istega dne vračal zvečer domov. Naslednjega jutra so ljudje opazili ogromen plaz, ki se je zavalil preko ceste. Pričeli so odkopavati sneg in pod njim našli mrliča. Ravnotako sta našli smrt pod snegom dve posestniki iz Gruškovja. Eno je zasul plaz,

ko je šla po vodo, drugo pa ko je kidala sneg, da bi napravila pot do studenca. Zadnje po dolgotrajnem iskanju še niso našli. Vse to se je zgodilo istega dne.

Tudi iz drugih krajev na Štajerskem prihajajo težka poročila kakor tale:

Šmarje pri Jelšah. Zima je huda. Živina zmrzuje, kuriva primanjkuje. Ljudje so brez tople obleke.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Od sveta smo čisto odrezani. Ljudje nimajo ne kuriva ne vode. Krompir in drugi pridelki pa so zmrznili v kletih.

Sv. Rupert nad Laškim. S svetom nimamo nobenih stikov. Celo posamezne hiše nimajo zvez med seboj. Veliko hiš je brez drv in vode. Krompir je v kleti zmrznil. Mnogim posestnikom je zmrznila živina.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo opravljata: Sušnikova lekarna na Marijinem trgu in Kuraltova lekarna na Gosposvetski cesti.

Pri ljubljanskih trgovcih

Tudi tem je letošnja zima v nadlego. Radi kupčije namreč. Manufaktursti, ki se pač z nadrobno prodajo blaga, so v teh mrzlih tednih jako pogrešali odjemalcev. Tudi takih, ki jemljejo blago na obroke. Konzumenti iz mesta so sicer stalni, toda onih z dežele ni bilo. Mraz in prometne težkoče so jih zadržale doma. Ljubljanski trgovci pa poleg tega dobro poznajo potrebe našega podeželskega človeka in vedo, da sedaj vobče ni časa, ko kupčija cvete. Smo izven sezije. Kmetje se navadno vztrajno drže navade, da najraje kupujejo obleko pred Božičem in Veliko nočjo, a za zimo se preskrbe v jeseni, ko prodajajo pridelke. Je že tako. Kmet nima stalnih dohodkov in je odvisen od dobre letine.

Dokler so v letošnji zimi prometne zveze med Ljubljano in podeželjem neovirano poslovale, je pripeljal ta ali oni s kmetov na ljubljanski živilski trg to ali ono in se potem z izkupičkom odpravil v trgovino po kako oblato. Taki pa so v teh hudih dneh rajši doma za pečko in ljubljanski trgovci čutijo, da jih ni.

Nastop pomladanske sezone bo letos najbrž znatno zakasnel, ker bomo imeli Veliko noč zgodaj in je pričakovati, da se bo zima podaljšala v veliki teden. Za Binkošti pričakujejo trgovci boljših konjunktur.

Trgovci s čevlji težko pričakujejo mokrejšega vremena. Na suhi cesti, četudi je snežena, zdrže tudi slabši čevlji, ni treba, da bi bili novi. Zima je sicer čevljarstva sezija, toda letos radi zmrznjenih tal ni velikega prometa po trgovinah s čevlji. Edino snežnih čevljev je bilo v tej zimi pokupljenih v Ljubljani na tisoče parov. Tudi krznarji so dobro zaslužili in pa trgovci z volnenimi pleteninami.

Z lončji po čaj

Gospodje na magistratu so presenečeni: okrepčevalnice in ogrevalnice imajo najživahnjejši promet. Pred osnovanjem teh ustanov so si vsi predstavljal stvar takole približno: no, tistih, ki bodo hoteli piti čaj brez šuma, je v Ljubljani malo. Zgodilo pa se je povsem drugače: čaj in kruha, ki ga okrepčevalnice delijo, zmanjka redno vsak dan. Že v nedeljo so tožili nekateri brezposelni: »Sem šel v Delavsko zbornico po čaj in kruha, da se malo poživim. Čaja sem res dobil en porcijon, kruha je pa že zmanjkalo. Vedno imam smolo. Tudi če grem iskat službe, pridem vedno prepozno!« Res je zmanjkalo včeraj vsega in na magistratu so se že čudili, ali je res tako bele na svetu. 1500 »porcijonov« čaja so razdelili v nedeljo, v ponedeljek ravno toliko in oba dni ravno toliko kruhov. Kuharice v okrepčevalnicah so se jezile: »Sitnost je s temi ljudmi. Koliko trpljenja, predno damo vsem. Pa kako »grob« so nekateri!«

Da, trpljenje in pomanjkanje je mnogim teh nesrečnih bednikov odvzelo vse, kar označuje človeka. Izhajajo iz teh posurovelih duš ne kljue svetilj, temveč mnogo temnejše svetle. To ni ona idealna reševina, ki jo pričakuje naivne dobrodelne dme iz prejšnjih desetletij, ki so zahtevale za vsako dobro delo poljub na roko. O ne! Smo prepričani se enkrat, recimo v okrepčevalnici pri Sv. Florijanu. Koliko psov mora pretrpeti ubogo deklo, ki deli čaj brezplačno. Najhujših niti zapisati ne moremo. Ali oskrbnica vztraja in se bori z bedo, se bori z bolestinami izbruhne beče. Na primer: »Ze spet nimate čaja? Hlebkice ste seveda prodali? Kje pa so tisti stavlčiči, ki jih je dala Delavska zbornica? Ste jih zapravili, na mesto, da bi nam revežem delili čaj. Onemu ste pa dali golifido čaja, da ga je nesel prodat v kavarno?« Te besede so padle v večerni uri, ko je zmanjkalo vsega, čaja in kruha. Kdo naj zahteva od teh revežev, da se izražajo lepo in dostojno? Saj je dvom v dobroto, ki jo tako redko srečajo, pri njih tako velika, da ne verujemo niti v to, da sta čaj in kruha namenjena samo njim. Še z dobrodelnostjo je treba biti previden, kajti zadnji beršč je radi tvojega usmiljenja lahko užaljen!

Dogodil se je tudi ta prizor: Prišel je mož s Prul z loncem v roki: »Nas je sedem, jaz, žena, pet otrok. Prosim čaja in kruha!« Kuharica mu je dala oboje za vseh sedem, pri tem pa opazila, da je lonec v notranjostni nekoli okorben. Za njim je prišla žena, — čudno, — zahtevala je za sedem oseb čaja in kruha. Z istim loncem kot mož pred njo. Za njo prvi, drugi, tretji otrok, vsi so prosili čaja in kruha, vsi z istim loncem v roki. Pri četrtem otroku se je kuharica le malo čudno zdelo, da imajo vse družine s Prul enak lonec. Vprašala je otroka, kdo je imel pred njim isti lonec. In otrok, devetletna deklica, se je odzval: »Ja, veste. Naš ota so rekli, da je treba skrbeti za kruha, da ne bomo potem lačni, ko se magistrat skesa, pa da bomo imeli nekaj za napreč!«

»Kdo je prišel poprej s tem loncem sem, to vprašam?«

»Naš ata, naša mama, pa naš Tonček, Branko in Jože.« — Družina je v svoji bedi znala izkoristiti dobrodelno akcijo magistrata. Pri dveh treh okrepčevalnicah so se uvelile nekatere »varnostne« mere proti takim malim zlorabam. V Ljudskem domu dajejo čaj samo onim, ki ga spišejo tam, po drugih kuhinjah se mora vsak gost okrepčevalnic podpisati in še nekaj drugih sredstev je, ki jih uporabljajo proti zlorabam. Zlorabe so sicer res omejili, ali nadarjeni so tisti reveži, ki ne morejo sami po čaj in kruha, to so bolniki in otroci. So to sicer začetne težave in mestni socialni urad ima za prhodne leto boljše izkušnje. Vsa akcija je bila nujno potrebna in je že prvi dan okrepčevalnic to dokazal. Vse take zlorabe se dogajajo povsod in le stvar skrbne organizacije lahko naprav je, da se prepreči. Prihodno zimo jih gotovo ne bo več v splošnem pa se more reči, da je akcija mestnega socialnega urada uspešna. Tudi na ogrevalnico je velik naval.

Na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se pouk prične zopet v sredo, dne 20. t. m.

Premoga še ni. Včerajšnji »Slovenski list« je poročal, da prične v ponedeljek mestni socialni urad nakazovati revnim družinam premog iz mestne plinarne. Informacija »Slovenskega lista« je bila v toliko pravilna, da je mestni socialni urad to res nameraval storiti že v ponedeljek, toda včeraj to ni bilo mogoče, ker mestna plinarna premoga še ni prejela. Mestna plinarna ima le še en vagon rjavega premoga, ki ga pa rabi za lasten obrat, na poti iz Sušaka pa je 20 vagonov angleškega premoga. Ko pride ta premog v Ljubljano, kar se more zgoditi že danes, bo mestni socialni urad tudi res pričel nakazovati premog v Ljubljano.

Plemenito delo. Pred tedni smo objavili sliko o revščini v Ljubljani ter navedli nekaj konkretnih slučajev iz splošne bede v Ljubljani. Upokojeni šolski upravitelj g. Cepuder je včeraj izročil od svoje skromne pokojnine 300 dinarjev, ki naj jih mestni socialni urad razdeli v enakih zneskih med opisanih pet družin. Plemenit zgled g. Cepudra zasluži posnemanje.

Mučenje živine. Včeraj okoli 3 popoldne so bili pasanti na križišču Dunajske in Sodne ulice priča mučenemu prizoru. V velik voz, v kakršen navadno odvažajo smeti, je bil vprežen en sam konj, nad katerim je voznik na vso moč kričal. Voz je bil nalazen s premogom in ga konj kljub naprežanju vseh moči ni mogel speljati dalje. Ljudje so se zgrajali nad brezsrčnostjo voznika, ki je ubogo žival tako preobremenil. Navzeči pol. stražnik je naposled prepovedal vozniku, da ne sme dalje mučiti konja in da mora priti po voz s parom konj. Lastnik neklih sani, ki je slučajno pripeljal mimo, je izpregel enega od svojih konj in ga pripregel k težkemu vozu, naka sta ga konja potegnila h kraju pločnika. Voznik je policiji že znan radi tega, ker muči živali.

Nekaj o barakah in njihovih stanovanjih. Od barakarja na Ižanski cesti smo prejeli: »Z nekajkrat so poročali časopisi, kakšna beda vlada med prebivalci v barakah vseh mrazov. Tu so nastajene stranke, katerih položaj res ni slujen. Posebno veliko preglednico nam povzroča zima. Poleg tega so dne 10. t. m. na Karlovičevi cesti popokale vodovodne cevi. Bilo je sicer rečeno, da bomo tri dni brez vode, a od tega je skoro že teden dni, a voda še sedaj ne teče. Med tem je nam namreč zmrznil še vodnjak. Dne 13. t. m. je magistrat poslal pet mož s pečko, da ogrejejo jamski vodnjak. A niso mogli tega storiti. Ko so pokurili drva, so morali oditi, ne da bi imeli njihov trud kaj uspeha. Stranke, katerih je 23, morajo nositi vodo iz raznih krajev, kjer so postavljeni javni vodnjaki, z dolenskega kolodvora, od gostilne pri Tišku na gričku, največ pa jo dobivajo iz Ljubljani, najsibo za kuho ali kot pitno vodo. Toda ta voda je vsa kalna in umazana in tudi nezdružna. Na južno vreme ne bi radi čakali, ker voda iz Ljubljanič res ni za ljudi. Tudi strančica so prenapolnjena, tako da se gnojica že zliva pod oboje, v katerih stanujemo. To je treba odstraniti, ker vlada vseh tega čim dalje večji smrad v barakah. S tem smo javno prijavili svoje stanje in prosimo pomoči od mesne občine, da nas reši smrada in preskrbi pitno vodo. Bomo hvaležni vsem!«

Prvi javni borzi dela v Ljubljani je v času od 10. do 16. febr. 1920 iskalo dela 1065 moških in 412 žensk, skupaj 1477 brezposelnih. Prostih mest je bilo 261 moških in 13 žensk, skupaj 274. Posredovanj se je izvršilo 122 moških in 8 žensk, skupaj 130. Odpotovalo je 16 moških in 3 ženske, skupaj 19; odpadel pa je 1 moški in 20 žensk, skupaj 21 brezposelnih. — Delo išče: moški: 3 manipulant za lesno stroko, 1 ekonom 22 steklarjev, 15 kovačev, 30 stavb. ključavničarjev, 24 železolarjev-strugarjev, 4 zlatarji, 38 stroj. ključavničarjev, 46 mizarjev, 3 urarji, 5 elektromonterjev, 3 kolarji, 2 puškačev, 8 žagarjev, 5 sodarjev, 5 tapetnikov, 23 krojačev, 32 umjarjev, 1 brivec, 5 sedlarjev, 3 knjigovoz, 27 čevljarjev, 7 mesarjev, 24 pekov, 3 mlinarji, 15 natakharjev, 1 laborant kemije, 46 kurjačev, 30 ferjev, 28 pisar. slug, 33 trgov. pomočnikov, 31 tesarjev, 8 knjigovodje, 48 zasebnih uradnikov, 1 slikar-karikatur, 2 bolniš. strážnika, 18 hlapecev, 231 pomoč. delavcev, 52 dninarjev, 7 vajencev. — Ženske: 11 pisarniških moči, 1 knjigovodkinja, 2 kontoristini.

4 prodajalke, 1 restav. blagajničarka, 6 natakharje, 5 šivilji, 1 šivilja perila, 10 šivilj za slavnike, 1 modistinja, 1 šteparica, 1 frizerka, 1 škrobnikarica, 71 tovar. delavk, 36 dninaric, 9 kuharic, 1 sobarica, 43 služkinj, 6 postrežnic, 2 vajenki. — Delo je na razpolago: moški: 4 hlapecem, 3 žagarjem za na venecijanko, 1 tapetniku, 2 krojačema pa sportne čepice, 8 vajencem; — ženskam: 1 šteparici, orožniški kuharici, 2 kuharicama, 1 postrežnici, 2 delavkama, 1 kmečki dekli, 1 služkinji, 1 vajenki za stroj. pletenje.

Maribor

MARIBORSKEMU PREBIVALSTVU!

Znane elementarne katastrofe zadnjih dni so zadale težke udarce celemu gospodarstvenemu življenju. Posledice čutimo vsi brez razlike. Posebno pa so hudo prizadeli naši revni sloji. Mestna občina je napravila že prve potrebne korake, da se žalostni položaj naših revnih soomeščanov po možnosti omili. Izredno močni obisk ustanovljenih čajnih postaj in okrevališč kaže, kako umestna je bila nujna pomoč. Ker pa mestna občina sama ne razpolaga z zadostnimi sredstvi in obstoji potreba, da se čajne postaje in ogrevališča vzdržijo in po možnosti še razširijo, se obračam kot župan mesta Maribora na mariborsko prebivalstvo z nujnim pozivom, da po možnosti prispeva k omiljenju sedanjih bede. Vsak dar, tudi najmanjši, je dobrodošel in naj se blagovolji poslati na mestni magistrat ali na mariborske liste. Imena darovalcev se bodo objavila. Tudi tukaj velja načelo: Dvakrat da, kdor hitro da.

Zupan: dr. Juvan.

Promet se ureja in zamude vlakov se manjšajo. Tako je »Slovenski list« prispel v Maribor že ob 10.37. Na progi Maribor—Celje se vrši promet po obeh tirih, le na sektorju Celje—Zidani most se vrši promet samo po enem tiru. Na progi Slovenska Bistrica—mesto je promet že vzpostavljen. Ljubljanski dopoldanski brzovlak je prišel v Maribor z zamudo 144 minut, torej ob 17.24, osebni vlak iz Ljubljane pa samo s 50 minutami zamude, torej ob 17.31. Na tezenski postaji pa se pridno ekspedirajo tovarni vlaki, ki so običajni na tej postaji. Zaradi zmrzle proge sta na tej postaji iztirila dva vlaka, na koroskem kolodvoru pa ena lokomotiva in en tovarni vlak.

30 ton premoga je prispelo iz Pekenice v Maribor. Premog se bo razdeljeval od danes naprej proti izkaznicam na 100 kg po 40 Din. Izkaznice se dobe pri g. Brandtnerju, socialnopolitični urad na Rotovskem trgu. Nad 100 ton premoga je že naročenih iz velenjskega premogovnika. Čim dope v Maribor, se bo razdeljeval revnim slojem.

Autobusni promet se jutri izpostavi na progi Konjice—Celje, dočim se na progi Maribor—Bistrica vožnja v doglednem času še ne bo mogla vršiti, ker je cesta premalo zorana.

Občni zbor kršćanske ženske zveze je preložen na nedeljo 24. t. m. in se vrši ob 16 v dvorani Zadržne gosp. banke.

65 letnica obhaja danes v krogu svojih prijateljev splošno priljubljeno pisatelj Jožef Kostanjevec. Sivolasno kulturnemu delavcu in starosti mariborskih književnikov naše najiskrenejše čestitke!

Čajnica na Glavnem trgu je tudi danes brezhibno poslovala. Razdeljenih je bilo včeraj nad 2000 porcij čaja in kruha. Tudi je otvorena danes na deški meščanski šoli v Krekovi ulici druga plinska kuhinja. Čaj se bo razdeljeval revnim od 8—10, dalje od 12—14 in 17—18. Tudi ogrevalnice so bile ves dan dobro zasedene.

Snežni plazovi so se na več mestih utrgali v mariborski okolici, tako v Pobrežju, Kamnici, Studencih in Melju. K sreči niso zahtevali nobenih človeških žrtev.

Gasilno in reševalno društvo. Na zadnjem občnem zboru je bilo iz poročila posameznih funkcionarjev posneti živalno in nadvse požrvalno delovanje omenjene humanitarne institucije. Reševalni oddelki se posredoval v 917 slučajih. Pri volitvah se je izvolil večinomami stari odbor Občnega zbora so se med drugim udeležili: za mestno občino dr. Rodošek, bivši narodni poslanec Zebot in pa stavbni nadzvetnik inž. Černe.

Nemško politično in gospodarsko društvo Nemcev iz Slovenije s sedežem v Mariboru. Ker ni vzel veliki župan na znanje prijave tega društva za nadaljnji obstoj, je društvo s tem prenehalo. V društvenem tajnistvu sta se oglasila policijski svetnik Puš in okrajni nadzornik Pavelčič, ki sta v navzočnosti društvenega predsednika ugotovila inventar ter zapečatila tajniške prostore. Posle zasnega društvenega oskrbnika vrši policijski svetnik Puš.

Pridobitne davčne zavezanece opozarjamo, da poteče rok za vlaganje davčnih prijav 28. t. m. Kdor pravočasno ne vloži prijave, plača 3 odstotke osnovnega davka kot kazni.

Enodnevni tečaj za rez v vinogradih se vrši dne 26. februarja t. l. pri oblatni trdnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Teoretičen in praktičen pouk, ki traja od 8 do 12 in 14 do 18 je brezplačen ter vsakemu vinogradniku dostopen. Potrebni, ki dokažejo s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobo prispevek za hrano. Upravnik.

Celje

Občni zbor državne krajevne zaščite dece in mladine v Celju se vrši v četrtek 21. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma po običajnem sporodu. Na dnevnem redu je tudi predavanje poročevalca od občnega odbora mariborske oblasti o poživljenem delovanju in reorganizaciji zaščite dece v mariborski oblasti. Prijatelje uboge dece vabimo na občni zbor.

Prosvetni večer. Za včeraj napovedani prosvetni večer, združen s proslavo zlatomašniškega jubileja papeža Pija XI. je moral radi nepredvidenih zaprek odpasti. Prihodnji prosvetni večer se vrši v ponedeljek dne 25. februarja 1920 ob 8 zvečer v telovadnici Orlovskega doma. Ta večer predava vseučiliški profesor g. dr. Lambert Ehrlich o spiritizmu. Predavanje pojasnjuje skopljane slike. Vstopnice za ta zanimivi večer se že prodajajo po običajnih cenah v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti.

Pokoj mrtvim! Včeraj zjutraj ob pol 5 je na svojem stanovanju na Glavnem trgu preminul upokojeni polkovnik Ernest Faninger pl. Amalenhof, star 71 let. Pokojnik je bil markantna celjska osebnost in v širokih krogih prebivalstva zelo

Namočena polenovka

odslej stalno v zalogi pri tvrdki
ANTON FAZARINC. CELJE.

priljubljen. Pokojnik se je svoj čas kot prostovoljec udeležil bojev v Bosni ter stopil kot poročnik v 47. pešpolk v Celovcu, nakar je zapovednik služil pri 14. pp. v Linzu, pri 17. pp. v Ljubljani in končno pri 92. pp. na Češkem. L. 1910. je bil upokojen, s pričelno vojno pa zopet reaktiviran. V Celju je med drugim posedoval hišo štev. 8 na Glavnem trgu in vilo na Starem gradu. — V nedeljo, dne 17. februarja je umrla tudi gospa Ludovika Kunerle, vdova po nadporočniku in celjska hišna posestnica. Dosegla je starost 87 let. — V Gosposki ulici je istega dne umrla 79 let stara postrežnica Marija Jošt. — V tukajšnji občinski bolnišnici so umrli: dne 14. februarja Antonija Ofič, žena brezposelnega delavca iz Zbelovega, stara 34 let. Istega dne 39 letna Antonija Rodošek, deklica pri Karlu Kumru v St. Juriju ob Taboru. Dne 16. februarja: 60 letna vdova Liza Kolar iz Lave. Dne 17. februarja: 37 letna žena brezposelnega delavca iz Zvonice; Lubej Viktor, star komaj 2 in pol leta, podlegel opeklinam, doma iz Šibenika pri Sv. Juriju ob j. z.; Palir Marija, žena pražiča in cinkarja, stanujoča na Teharjih; Antonija Topole, 20 letna krojačica iz Laškega.

Mestni vodovod in zima. Kljub katastrofalni zimi doslej na mestnem vodovodu ni zaznamovali kakih večjih nedostatkov, vsaj v glavnem vodu ne. Ker morajo pustiti stranke vodo vsled nevarnosti zamrzavanja po cele noči teči, ne prihaja v rezervoar na Miklavškem hribu skoro nič vode. Iz istega razloga trpe pomanjkanje vode stanovalci višjih nadstropij. Kljub opozorilom vodstva mestnega vodovoda pa je voda v skoro polovici odtočnih cevi v mestu zamrznila in stanovalci dobivajo vodo ali od sosedov ali pa pri malih pipah v kletih, kjer vstopa voda v hišo. Ob nastopu južnega vremena se je bati, da vsled razpoka, ki jih sedaj na vodu še ni opaziti, nastane v marsikaterem stanovanju poplava. Stanovalci store najboljše, da že sedaj priljavijo vsak opazen nedostatek vodstvu mestnega vodovoda. V slučaju ponovnega zamrzavanja bi mogla nastopiti še ena nevarnost, namreč zamrzavanje prosto po mostovih speljanih glavnih vodov na Breg, Lavo in Zavodno.

Španska hripa Influenca!

Za ojačanje rekonvalescentov je izborno sredstvo „Leciferrin“. Vprašaj za svet zdravnika. Dobi se v vseh lekarnah.

Dopisi

Bled

Nova občinska uprava je imenovana. Za župana je imenovan g. Ivan Rus, posestnik in trgovec. Svetovalec so: 1. dr. Jože De Gieria, zdravnik; 2. Miha Černe, posestnik in hotelier; 3. Franc Zupan, bančni uradnik; 4. Leopold Lebar, klepar; 5. Ivan Potočnik, sobni slikar. — Odborniki so naslednji: 1. Franc Rus, nadučitelj v p.; 2. Josip Pretnar, posestnik; 3. Ivan Zumer, posestnik; 4. Franc Korošek, sedlar; 5. Ivan Tavtar, kmetovalec; 6. Alojzij Zerovc, izvozeček; 7. Franc Bijol, čevljar; 8. Ivan Kenda, grajskič; 9. dr. Zvonimir Janežič, zdravnik; 10. Alojzij Papler, posestnik in lesni trgovec; 11. Ivan Fretnar, posestnik in trgovec; 12. Vinko Poklukar, kmetovalec; 13. Miha Pangert, trgovec; 14. Andrej Knaflitz, pismonosca; 15. Josip Zirovnik, nadučitelj v p.; 16. Anton Vovk, posestnik; 17. Lovro Zvegelj, posestnik; 18. Franc Zvab, posestnik; 19. Franc Jeanc, slikar.

Jesenice

Prejeli smo od županstva na Jesenicah sledeči popravek: »Ni res, da je osnovna šola in meščanska šola na Jesenicah zaprta radi pomanjkanja kurjave. Res pa je zaprta osnovna in meščanska šola na Jesenicah radi odredbe šolske oblasti z motivacijo vsled velike oddaljenosti in mraza šoloobveznih otrok.«

ZIRI

G. urednik, slabo tolažbo nam dajete, ko pišete, da bo trajal ta mraz še nekaj tednov. Ze sedaj je hudo, in Vi napovedujete še nadaljevanje. Kaj nam je hudega? V vsaki hiši jih nekaj leži, v kletih ljudje kurijo, da bi zavarovali, kar jim živili še ni zamrznilo. Zasluzka ni — saj še oni ne pridejo do denarja, ki bi radi prodali kaj iz hleva. Sena je bilo namreč pčilo, otave pa po hribih prav nič. Pri nas bi te težave prenesli lažje in ne bi tarnali, ko bi ne imeli že tri slabe leta za seboj, in sicer dve povodnji in sušo. Bi že kako prenesli tudi teh 23 stopinj mraza, krog katerih se tu živo srebro vedno premika, včasih več, včasih manj; toda pri nas je čevljarska obrt opešala, šipkarstvo zamrlo. Zato nam je mraz nevaren. Zalog čevljar in bajtar po navadi ne zbira. To je pa huje in nevarneje ko mraz.

Št. Vid pri Stični

V nedeljo, 17. febr. je umrl v Št. Vidu Franc Pajek, ki je bil že v 94. letu. Od l. 1879 je bil vdovec, gospodarstvo je pa izročil šele lanske leto svoji hčeri. Samo še enega moža imamo starejšega. Od novega leta je 29 mrtvih. Od tega so bili trije stari nad 90 let. Nad 70 let je bilo starih 11. Letošnja huda zima zleži stare pobira. Za vodo, za drva je tudi pri nas marsikje velika stiska. Vodo morajo marsikje od daleč voziti. Na eni mali kmetiji se zamude vsaki dan 6 ur, da pripeljejo dvakrat vode za živino in ljudi.

Litija

Iz Litije drži okrajna cesta skozi vas Šentjur v Ljubljano. V sredo so pa snežni plazovi zasipali cesto na desetih krajih. Ves promet je bil dva dni ukinjen, kar je bilo posebno nerodno za delavce iz predelilne in za železnice.

Tudi pogrehe ovira letušnja zima. Iz vasi Spodnji Log pri Litiji pokopujejo mrtlice na pokopališču pri farni cerkvi na Savi, do koder je čez savski brod le slabe četrt ure. Te dni pa so morali nesti truplo 83 letne vdove Ane Virbove skozi Litijo in Gradec na Savo, ker je promet z brodom pri Spodnjem logu radi ledu ukinjen.

VAVTA VAS.

Snega in mraza imamo dovolj. »Sv. Matija led razbija, če ga ni, pa ga še naredi.« Letos bo imel kaj razbijati. Posledice hudega mraza tudi že čutimo. Bolnikov se ne manjka in zato ima tudi smrt svojo žetev. Oni teden sta ležala hkrati na parah g. Josip Brdavs star. iz Vavte vasi in g. Ivan Dular iz Jurke vasi. Zdar ležita že spet na parah dve priletni ženski v Vavti vasi. Torej kar po parih kosi mrti letos pri nas. — V soboto 16. t. m. se je obstrlel z dinamitno patreno Henrik Zalelet iz Vavte vasi, učenec II. razreda. Razmesarilo mu je levo roko in ga ranilo tudi nekoliko po obrazu. Odrasli, skrivajte razstrelivne reči pred mladino!

SPODNJE PTUJSKO POLJE.

Pretekli teden je vladal silen mraz do 30 stopinj. Ptice so skoro vse poginile. Ljudem manjka kuriva, tudi klaja jim še gre h kraju, ker

v jeseni niso dobili potrebne stelje iz gozdov. Zima tega obo v podzemeljske kleti in so večini posestnikov zmrzale velike zaloge krompirja in repe, ponekod so zmrzle celo svinje in svinjaki. Še huje je pri naših ljudih v Halosah. Večina Halosčanov je bres drv in šiveča, tudi premožnejši posestniki trpijo letos zaradi tega, ker ne morejo prodati vina. Vse kleti so skoraj še polne lanskega vina, a ljudje so brez denarja in žita. Vino je mnogokje tudi zmrznilo, kar bo vplivalo na cene pri vinu.

SAVINJSKA DOLINA.

Mraz nam ne prizanaša. Največ beležimo 30 stopinj C. Zadnje dni se je temperatura nekoliko dvignila, zato pa ponovno sneži. Na glavnih cestah se sproti sneg odstrani s pulgom, stranska pota in ceste pa so skoro popolnoma zametena in vasi odrezane od prometa.

Večinoma je na šolah ukinjena pouk, tu in tam pa se še vrši. Dobro bi bilo, da se pouk splošno ukine za par dni, ker je brez koristi kuriti in trošiti kurivo za par otrok, učiti se itak ne morejo.

Naš vlak Savinjan še dovolj dobro prenaša zimo. Imamo sicer zamude, vendar v primeri z drugimi programi smo še redni, za kar gre v prvi vrsti hvala oseboj za njegovo poštvalno, mnogokrat dnevno in nočno službo.

Nesreč ne beležimo posebnih, samo hripa precej rogovili imamo precej bolnikov, pa tudi mrtvaški zvonček se ogliša. Bog nam daj skoro pomladi in zdravja.

SV. PETER PRI MARIBORU.

Zdi se, da smo na visoki planini, toliko je že snega. Zunaj vse mrtvo, tupatam zakraka izstradana vrana, drugih ptic pa ni. Ubogi sadovnjaki in vinogradi! Veliko škodo trpijo lastniki hlevov. Prešli so na mnogih krajih zamrznila, zaroda ne bo. Krompir, repa, runa in drugo je tudi zamrznilo. Ljudje ne morejo z mlekom v mesto zaradi burje in predebelega snega. Pa smo čisto ob Dravi, ki bi jo tupatam skoro lahko preskočili. Bog nas reši strašne zime!

Naš Dolče, tisti, ki hodi v mesto v meščansko šolo, je šel muhastemu Ivančku na lim ali bolje — na led. Dolče je Ivančka ubogal ter pritisnil svoj jezik na železno cestno ograjo. Posledica je bila, da je moral s silo in z velikimi bolečinami odtrgati jezik od železa. Kri je pljuval in jokal se je. Drugi dan je še opazil nekaj košice na ograji, toda obližil je ni več. Tudi naš Dolče bo pomnil letošnjo zimo.

DOLSKO.

Pri nas je zapadlo okrog 70 cm snega. Trpe oni, ki jim premoženjske razmere ne dopuščajo, da bi se zadostno založili s kurivom.

Sava je zela upadla in skoraj do polovice zamrznila. V toku pa teče gosta, malo manjka da ne zamrzne. S seboj nosi ogromne ledene plšče, tako da brodniki s težavo vozi brod preko Save. Veliki zameši so tudi ustavili avtobromet. Sedaj v tem času imajo največ razvedrila lastniki radio-aparatur. V naši občini so že štirje. Drugi pa bero knjige in časopise pri gorki peči, pričakujejo kmalu rešitve.

GUSTANJ

Tudi tu v Mežiški dolini trpimo na mrazu. Toplomer je večkrat kazal — 26. Zdal je pa tri dni nepretrgoma snežilo, tako da je na novo padlo snega skoro en meter. Ze v dolini se promet komaj vzdržuje, na hribih pa, kjer je veliko več snega, so kmetje drug od drugega uravnost odrezani. Krompir, repa so v kletih zamrznila, ljudje se za seme ne bodo imeli lastnega pridelka, odkod denar za nakup semena? Ta zima bo za kmeta zares težka. V jekalni deloma praznujejo, ker ni premoga; železniški promet je v neredu; osebni vlak prihajajo z večurno zamudo. Slovencec od 15. t. m. ki bi ga morali dobiti že dopoldne 15. smo dobili šele 16. popoldne. Tako vse zastaja. — Pred nekaj dnevi je na Prevaljah izmaknil neki uzmovič nekemu hlapcu večje prihraneno vsoto denarja. Dotični dolgooprtež je bil v okoliški gostilni že naročil prevoz v Dravograd, a roka pravice ga je pravočasno zasačila. Denar so skoro ves dobili, nakupili je blaga za 800 Din in zapravlil okrog 60 Din. To je spel opomin, naj se večje vsote ne shranjuje doma, kjer ni varno, kakaj so potem hranilnice?

Sport

PROPAGANDNE MLADINSKE DRSALNE TEKME SK ILIRIJE

Te drsalne tekme, ki so imele predvsem namen, da se prične mladina, ki ima smisel za ta lepi sport, organizirano zbirati, je uspešna nad vsa pričakovanja. Neumorni člani drsalne sekcije SK Ilirije so dobili s tem tekmovaljem polno priznanje za svoj večletni trud. Moška in ženska mladina 27 po številu, je vse vaje z malimi izjemami dobro obvladala. Mislimo pa, da bi v bodoče trebalo mladino razdeliti v več skupin. Kajti fizično slabše razviti tekmovalci, čeprav istih rojstnih letnikov, niso mogli konkurirati, kajti tudi drsanje zahteva fizično moč. Izajajljivost mladine je prišla posebno do izraza v prostem drsanju. Prosto drsanje Drmelja je izjavilo splošno odobravanje, s svojimi početi je pa naravnost presenetil. Ravno tako je tudi Lombar z izvajanjem meseca, tako na vseh kakor na noter, ugajal. Specijaliteta Belaka so pa skoili, v katerih je pa še malo nesigurne. Tudi Žitnik, Treo, Kogovšek in Gogala so razred za sebo.

Skoro ista slika je tudi pri ženski mladini. V prostem drsanju je mala Severjeva bila aplavz za izvajanje piruete. Da je fizično bolje razvita, bi zasleda gotovo prvo mesto. Zadnje mesto je zasedla mala Wissiakova (roj. l. 1919.), ki je pokazala lepo znanje, ni pa mogla konkurirati močnejšim nasprotnicam. Sonzalcija je bil pa mali Gletni Janežek, ki se je trudil, da ne bi bil zadnji, vseeno se je pa radi prevelikih in pretežkih drsalnik moral zadovoljiti z zadnjim mestom. Prosto drsanje je spremljala reproducirana glasba, ki jo je prenašal mal oddajni radio aparat. Vsi tekmovalci so pa prejeli lepa darila — za železce — zmagovalci seveda v večji množini.

Končni placement je sledeč: moška mladina do 16 let, 18 tekmovalcev: 1. Žitnik Ludvik, mest. štev. 3; 2. Treo Rudolf, mest. štev. 9; 3. Gogala Jože, mest. štev. 10; 4. Belak Franc, mest. štev. 11; 5. Urbančič Boris, mest. štev. 14; 18. Betetto Janežek. — Moška mladina od 16 do 18 let, 4 tekmovalci: 1. Dermolj Albert, mest. štev. 4; 2. Lombar Milan, mest. štev. 6; 3. Kos Ivan, mest. štev. 9; 4. Antosiewicz Henrik, mest. štev. 11. — Ženska mladina do 16 let, 10 tekmovalci: 1. Kos Sonja, mest. štev. 3; 2. Sever Jelka, mest. štev. 6; 3. Dolencec Simona, mest. štev. 10; 4. Zajc Ana, mest. štev. 15; 5. Urbas Irena, mest. štev. 16; 10. Wissiek Metka.

SMUŠKE TEKME ZA PRVENSTVO MARIBORA

Zimsko sportni odsek mariborskega planinskega društva je priredil v neposredni bližini mesta izredno uspešno smuške tekmovalja za prvenstvo Maribora. V mestnem parku, kjer je bil start in

Gospodarstvo

Mednarodni milanski sejem

X. Mednarodni milanski vzorčni velesejem, ki je pod pokroviteljstvom italijanskega kralja, se vrši letos od 12. do 27. aprila 1929. Sejem ima izrazit mednarodni značaj. Lani je razstavilo 611 inozemskih razstavilalcev 24 narodov. Lani je razstavljalo 4537 razstavilalcev na 87.937 m². Letos so se razstavni prostori še zelo povečali. Sejem je razdeljen v 20 trgovskih in industrijskih skupin. Ljubljanski generalni konzulat kraljevine Italije je interesentom z informacijami na razpolago, morejo pa se obrniti tudi direktno na upravo sejma na naslov »Fiera di Milano«, Via Domodossola, Milan. Vizume za obisk sejma daje generalni konzulat brezplačno.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

Z dne 8. febr. 1929. (Vse v milj. Din, v oklepajih razlika naprati izkazu z dne 31. jan. 1929.) Aktivni: kov. podloga 301,9 (— 6,1), posojila: menična 1387,1, lombardna 235,0, skupaj 1642,2 (+ 8,4), saldo raznih računov 494,3 (— 72,8); pasiva: bankovci v obtoku 5237,8 (+ 44,2), drž. terjatve 375,3 (— 27,8), obveznosti: žiro 453,9, razni računi 214,9, skupno 673,9 (— 87,2); ostale postavke neizpremenjene.

Borza

18. februarja 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu ni bilo znatnejših izprememb. Največ prometa je bilo v devizah Praga (nad 1 milj. Kčs.), London in Curih. Vse devize je dala Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

18. februarja '29

	povpr.	kon.	redni	sr. i. l.
Amsterdam	—	228,25	—	—
Berlin	1350,50	1353,50	1352, —	1352, —
Brusel	—	792, —	—	—
Budimpešta	—	993,10	—	—
Curih	1094,40	1197,41	1095,90	1195,90
Dunaj	799,31	802,3	801,81	—
London	276,16	276,94	276,56	—
Newyork	—	56,86	—	56,87
Pariz	—	222,52	—	—
Praga	168,20	169, —	168,60	168,60
Trst	297,12	299,12	297,12	—

Zagreb. Amsterdam 2279,25 — 2285,25, Berlin 1350,50 — 1353,50, Budimpešta 992,10 — 995,10, Curih 1094,40 — 1097,40, Dunaj 799,30 — 802,30, Trst 297,10 do 299,10, London 276,16 — 276,96, Newyork 56,76 do 56,96, Pariz 221,52 — 222,52, Praga 168,20 do 169, —.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 12836, Budimpešta 9058, Bukarešt 3.12, Dunaj 78.035, London 25.235, Newyork 520, Pariz 20.805, Praga 15.889, Trst 27.205, Sofija 3.75, Varšava 58.30, Madrid 81.10. Belgrad. Berlin 1350,50 — 1353,50, Budimpešta 992,10 — 995,10, Curih 1094,40 — 1097,40, Dunaj 799,30 do 802,30, London 276,16 — 276,96, Newyork 56,76 do 56,96, Pariz 221,52 — 222,52, Praga 168,20 — 169, —, Trst 297,04 — 299,04.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.50125, v Londonu 276,45, v Newyorku 175,60, v Pragi 59,29.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Pradediona 980 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 120 den., Ruše 280 — 280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 426 — 427 (426), kasa 426 — 427, termini: 2. 426 — 427 (428), 3. 429,50 — 480 (480), 12. 480 — 482,50, 7 odst. inv. pos. 88,50 — 90, agrari 52,50 — 53,50. Bančni pap.: Union 50,25 — 50,50 (50,50), Kred. 98 den., Jugo 90,50 do

cilji, se je zbralo nenavadno veliko število občinstva. Tekmovalo se je v dveh kategorijah na 18 km dolgi progi, ki je bila vsled močnih vzponov zelo naporna. Doseženi rezultati so zelo dobri, najboljši čas dnova je pa dosegel g. Dolinšek, ki je že v tekmi za državno prvenstvo dosegel samo 2 sekundi slabši čas kot prvak Boris Jenko.

V splošnem, kar se zimskega sporta tiče, so letošnje prireditve pokazale lep napredek in gledamo, skoro bi rekli, brez skrbi na bodoča mednarodna tekmovanja, ki se bodo vršila prihodnje leto v Bohinju.

Doseženi so bili naslednji rezultati: V skupini seniorjev: 1. Dolinšek Mirko (SPD Maribor) v času 1:38:55; 2. Dolinšek Pavle (SPD Maribor) 1:54:26; 3. Petrovič Aleksander (I. SSK Maribor) 2:00:52.

V skupini juniorjev je bila udeležba zelo velika, startalo je 22 tekmovalcev na isti progi kot seniorji: 1. Dolinšek Jože (SPD Maribor) 1:56:41; 2. Pintar Franc (SPD Maribor) 1:59:52; 3. Šostarič Ivan (SPD Maribor) 2:13:48.

Dame so tekmovala na progi, dolgi 6 km in so doseženi naslednji rezultati: 1. Dolinšek Rozika (SPD Maribor) 58:29; 2. Dolinšek Tončka (SPD Maribor) 1:01:87; 3. Dolinšek Ela (SPD Maribor) 1:08:10.

Zanimivo je dejstvo, da so v vseh treh kategorijah zasedli prva mesta člani rodbine Dolinšek.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 9. uri.

Torek, 19. febr.: Zaprtó.
Sreda, 20. febr.: Zaprtó.
Četrtek, 21. febr.: VDOVA ROŠLINKA. Premiera! abonma.

Petek, 22. febr.: Ukročena trmoglavka. Red A.
Sobota, 23. febr. ob 21. uri: UTOPLJENKA. Ljudska predstava pri snižanih cenah. Isven.

OPERA:

Začetek ob 8. uri.

Torek, 19. febr.: TOSCA. Gostuje g. Ilišč Red A.
Sreda, 20. febr.: BEG IZ SERAJA. Premiera! abonma.

Četrtek, 21. febr.: LJUBEZEN TREH KRALJEV. D. Petek, 22. febr.: POLJSKA KRI. Opereta. Gostuje g. Ilišč Isven.

Pecelni: Tosea. Odlični gost naše opere gosp. Ljubla Ilišč gostuje danes v Pucotajevi operi »Tosea« in sicer v vlogi Cavaradosija. Poleg njega na

91.50 (91), Lj. Kr. 125 den., Medjan. 51.50 den., Prašted 980 — 985 (980), Nar. 7350 — 7350, Srpska 185 den., Zem. 135 — 140, Etno 160 bl., Ravna gora 80 den. ind. pap.: Gutmann 200 — 205, Slavonia 5 do 5.50, Slaveks 101.50 — 104, Danica 160 denar, Drava 460 — 465, Seferana 480 — 490 (490), Osl. ljev. 180 — 190, Brod. vag. 315 — 350, Union 180 den., Isis 21 — 23, Ragusea 495, Trbovlje 480 den., Vevče 118 do 124, Nar. ml. 20 den., Piv. Sar. 220 bl., Oceania 230, Jadr. plov. 590.

Belgrad. Narodna banka 6500, Brod. društvo 500, 7 odst. inv. pos. 89.50 — 90, agrari 58 — 58.50, vojna škoda 426 — 430, 2. 427.50 — 428, 3. 431 — 432.

Dunaj. Don. sav. jadr. 87.32, Wiener Bankverein 25.10, Bodencredit 109.23, Creditanstalt 89, Escompteges. 22.70, Aussiger Chemische 253.50, Guttmann 24.75, Mundus 190.70, Alpine 39.70, Trboveljska 58.30, Kranj. ind. 33, Rima Murany 123.75.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih: 5 vagonov testonov, 1 vagon drv, 1 vagon oglja in 2 vagona orehovitih plohov. Tendence mirna.

Žito

V soboto popoldne so cene za pšenico nekoliko nategnile in pojavile so se ponudbe gornjebaškega blaga po 250 nakl. postaja. Vendar so v ponedeljek zopet nazadovale ter so notacije pravzaprav neizpremenjene t. j. 247.50 — 248 gornjebaška nakl. postaja. Promptna baška koroza notira 260 — 262.50, za marec 270 — 275, za marec-maj 277.50 — 282.50, sremska za marec-maj 280 — 285 nakl. post. Promet je zopet znatno padel in so ponudbe močno omejene. V ostalem ni bilo na tržišču nobenih izprememb in je tendenca mirna.

V Ljubljani notirajo: Dek. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. dob. prompt, plač. 30 dni): pšenica bač. 80 kg 2% 292.50 — 295, februar 297.50 — 300, marec 305 — 307.50, april 315.50 — 317.50, maj 310 — 312.50, moka Og vag bl. fko Ljubljana 420 — 425, sorčica 50% pšenice. 50% rai fko Domžale 287.50 — 290, koroza laplatska 345, časa prim. suha 295 — 297.50, ječmen bar. pivov. 68 — 69 kg 345 — 347.50, bač. oz. 67 — 68 kg 330 — 332.50. — Zaključkov ni bilo. Tendence zvrstejša.

Novi Sad. Pšenica: bač. 245 — 247.50, gor. bn. 287.50 — 290, bn. par. Vršac 287.50 — 290, sr. 247.50 do 250. Oves: bač. in sr. 245 — 250, bn. 240 — 245, slav. 245 — 250. Koroza: bač. 290 — 292.50, 3. 270 — 275, 3. — 4. 5. 277.50 — 282.50, sr. 260 — 262.50, 3. — 4. — 5. 277.50 — 282.50. Ječmen: bač. 253 — 260, bač. pol. 270 do 280. Moka: Og 340 — 350, št. 2 320 — 330, št. 5 300 do 310, št. 6 275 — 280, št. 7 260 — 265, št. 8 205 — 215. Otrobi: bač. 180 — 185. Promet: 8 vagonov pšenice, 1 ovas, 8 koroze, 9 moke. Skupaj: 26 vagonov.

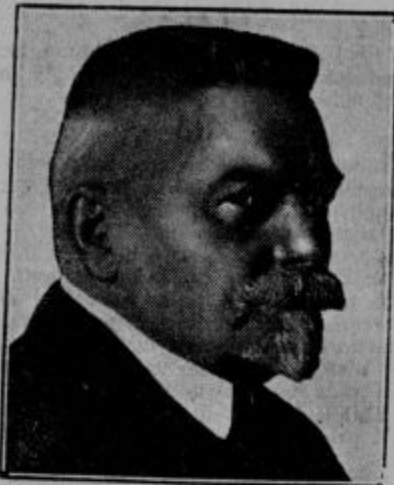
Budimpešta. Tendence: vzdržana. Pšenica: marec 25.06 — 25.09, zaklj. 25.06 — 25.07, maj 25.98 do 26.04, zaklj. 26 — 26.02, oktober 26.34 — 26.44, zaklj. 26.42 — 26.43. Rž: marec 23.34 — 23.45, zaklj. 23.44 do 23.45, maj 24.20 — 24.26, zaklj. 24.25 — 24.26, oktober 24.16 — 24.23, zaklj. 24.24 — 24.25. Koroza: maj 28.68, zaklj.

Sveta življenje in vrvenje

Del sveta, zapisan smrti

Pusta in mrtva je dežela, Stare naselbine zapuščene. Zemlji izhlapeva zadnja vlaga, soli pokrivajo tla. Kremenova kislina stori ostalo. Nesrečen del sveta — Avstralija — pepelčica med deli sveta. Skoraj vse, kar je kopnega, je puščava, izvemši širok obalni pas na jugovzhodu, vzhodu in na severu.

Mesta so zelo velika in lepa, toda brez gospodarskega zaledja. Človek ima vtis, da

Dr. Karol Kramář, ki se je v svojem zadnjem govoru zavzel za tesno sodelovanje med Češko-slovaško in Nemčijo.

je vse prevelikopotezno zasnovano. Upravne palače, parlamenti, opere, kopališča — vse ob robu dela sveta, ki je ves ena sama puščava. Dobre ceste ob tolikih daljavah niso mogoče in tudi ne potrebne, ker si avtomobil sami utirajo pot preko ravne puščave. Mnog. potrebnejše so železnice, ki so na jugu in vzhodu tudi zelo številne. Vsekakor ima vsaka država svojo lastno tirno širino. Avstralske države bolehajo za medsebojno gospodarsko in politično ljubosumnostjo, tako da so morali o priliki poizkusa, da ustvarijo prekocelinsko progo, ki bi vezala jug in sever, položiti tice v treh različnih širinah. Progo so zgradili samo do polovice, ker ni zanj nobene potrebe in vozi samo vsakih 14 dni po en vlak. Avstralija ima tačas 40.000 kilometrov železnic.

Avstalec, to je belec, sprejme vsakega tujca z neskončno ljubeznjivostjo, ker se vesel vsakega obiska; toda o pomanjkljivosti svoje domovine molči in tako nastajajo po tem napačne sodbe, ki se širijo v ostale deli sveta. Vsi veliki hoteli, ki jih vzdržuje vlad in ki so jih zgradili za tujce, katerih ni, delajo z izgubo. Ravno tako večina državnih podjetij. Mesta so preobjudena, ker se ne prestano vrši beg v mesta. Avstralija je p. izrazito poljedelska dežela; industrija igra neznatno vlogo. Povpraševanje po delu stalno znatno prekaša potrebo industrijskih delavskih moči.

V Avstraliji so na vladi socialisti. Izvedeno je najboljše socialno zavarovanje, ki je obvezno. Mezde so višje nego v Ameriki, kar onemogoča uspešno gospodarstvo. Avstralija ima tačas eno milijardo funtov sterlingov dolgov ali okroglo 277 milijard dinarjev. Vsak teden plača 1 milijon funtov ali okroglo 277 milijonov dinarjev za same obresti. Celokupna Avstralija ima 6 milijonov duš, a pri tem 80 ministrov in 800 poslancev.

Ker sta se obe največji mesti — Sidney in Melbourne prepirali za naslov prestolnega mesta, so rešili spor na ta način, da so sredi med njima, daleč v notranjosti dežele zgradili novo prestolnico, ki naj bi ne delala drugim mestom nobene konkurence. Novo glavno mesto se imenuje Canberra. Zgradili so ga iz državnih sredstev in so znašali

2490 milijonov dinarjev. Mesto je zgrajeno po najmodernejših načrtih; toda zazidan je le neznaten del, ostali deli ostanejo pač neobjudeni, saj mesto nima nobene bodočnosti, nobene gospodarske ne prometno-politične upravičenosti. Na papirju šteje mesto tačas 9000 duš, dejansko pa prebiva v mestu le nekaj upravnega osebja; poslanci in višji uradniki pa zapuste mesto, čim se zaključijo parlamentarno zasedanje.

Podnebje je zelo izpremenljivo; mnogo-krat se v teku par ur izpremeni toplota za 20 stopinj Celzija, tako da je treba imeti tudi poleti vedno pripravljeno zimsko obleko. Avstralija je stara celina, ki jo obdaja mlado Polinezijsko otočje. Od ostalih zemeljskih celin se je ločila v najstarejših časih zemeljske zgodovine, še preden so se razvili višji sesalci. Avstralsko živalstvo stoji zato na zelo nizki stopnji in spominja na pradobo zemlje. Ravno tako rastlinstvo. Drevje ne rodi nikakega užitnega sadja, listje ne daje sence, ker visi navpično nizdol, cvetlice ne diše, seme je neuporabno. Proslulo avstralsko grmovje kaže le redko rastoči trn in pa evkaliptično rastlinje. Brezupna slika. Morje ob avstralski obali je zelo plitko, ker je bila dežela še pred nepredavnimi dobami zvezana z bližnjimi otoki. Zato ne manjka izvrstnih luk in kopališč. Kopanje je tudi narodno opravilo Avstralca, enako konjske dirke.

Prvotni Avstranci (domačini) so zelo dobročudni, zelo plašni in se umikajo pred belim plemenom, ki so spoznali v njem kru-

Sto tisoči prejemajo papežev blagoslov na trgu pred cerkvijo sv. Petra v Rimu

tega iztrebljevalca, vedno dalje v notranjost. Izumirajo tiho in hitro. Ljudožrci niso nikoli bili; za delo niso. Uporabljati jih je mogoče samo kot pastirje. (Prof. Fr. Schaffer v du-najski Geografski družbi.)

Zločini ameriške policije

Dne 15. februarja je došlo v Chicagu do strašnega krvoprelitja med tihotapci z alkoholom in policijo. Ustreljenih je bilo 7 glavnih tihotapev. Namestni ravnatelj prohibicijske oblasti Silloway zastopa mnenje, da je bila policija doslej v zvezi s tihotapci ter je napajala od njih podkupnino. V združenju

Mussolini in državni tajnik kardinal Gasparri ob podpisu mirovnihih pogodb med sv. stolico in italijansko vlado v Lateranski palači.

čas pa je tihotapska družba ustavila svoja plačila policiji, ker ji je bila pred kratkim neka druga tihotapska družba ob belem dnevu uropala 500 zabojev whiskyja (žganja). Policija se je sedaj nad družbo maščevala z umorom sedem njenih članov. — Policijski komisar Russel označuje to Sillowayevu trditve kot bajko. Toda javnost se še dobro spominja podobnega dogodka 1. 1912 v New Yorku. Takrat je policija umorila najmočnejšega poglavarja newyorške sodrge — Rosenthala — Beckerja, s katerim je preje delala pod enim klobukom. Takrat je došlo v newyorški policiji do temeljitega preobrata — počistili so z železno metlo. Za Chicago je pa vprašanje, če je sploh kaka roka dovolj močna, ki bi izvršila čiščenje. Državno pravdnistvo je poslalo policiji in upravnim oblastem po-

nesli deli iz prešičevega telesa. Človeku, ki se hoče pomladiti, prenese pod kožo na trebuhu deset koščkov, velikih približno kakor palec, ki jih izrežejo iz raznih delov živega prešiča.

Požar v blaznici - bolniki pojo in plešejo

V japonski prestolnici Tokiju je požar uničil veliko blaznico. 11 blaznikov je živih zgorelo, sedem nadaljnjih pogrešajo. Odigravali so se pretresljivi prizori. Bolniki so sredi ognja peli, kričali, se smejali in hodili okoli kakor goreče baklje. Vihar je razširil požar tudi na sosednjo vojaško šolo, kjer je med drugim zgorela dragocena knjižnica, ki je štela nad 100.000 zvezkov.

300.000 Romunov se vrne v domovino

Ameriški Romuni, 300.000 po številu, so se obrnili na Manijevo vlado, da bi jim omogočila povratek v domovino. Maniu izda v ta namen poseben zakon.

Strah pred št. 13

Strah pred št. 13 je še vedno — kljub napredovanju izobrazbe — zelo razširjen. S tem marsikje računajo in to številko na kak način prikrijejo ali enostavno preskočijo. V Kottbussu v Berlinu ni nobenega izvoščaka s št. 13. V Virehovi bolnici v Berlinu imajo paviljon 12, potem 12a in nato 14 — paviljona s št. 13 ni. Po hotelih se istotako izogibajo št. 13, ker vedo, da bi ostala soba s št. 13 največkrat prazna.

Bivši moskovski guverner cerkovnik

Moskovski list »Brezbožnik« poroča, da opravlja sedaj bivši guverner mesta Moskve Džunkovski službo cerkovnika v cerkvi sv. Janeza Krstnika. Džunkovskega hči se pre-velja s prerokovanjem iz kart.

Grob sotrudnika Petra Velikega

V podstrešju tako zvane Mihaajlovske protestantske cerkve v Moskvi so našli grob sotrudnika Petra Velikega — Jakoba Bruca, ki je osnoval tako zvani »Brucov kolodarec«. Na okostju je še dobro ohranjen kaftan z redom sv. Andreja.

*

Stanovanjska stiska. »Ah, slednjič sem vendar našel prazno stanovanje! Gospod vratar, najemam ga brez nadaljnega!« — »Poslušajte: stanovanje dobite, ako kupite od gospodarja staro nočno omarico za 10.000 dinarjev in poročite njegovo taščo!«

*

»Zakaj pa ste odšli iz svoje prejšnje službe, Rozalka?« — Zato, ker žal sedanje poznala nisem!«

Venezuelski državni predsednik Gomez, na katerega je bil izvršen atentat. Predsednik se je peljal z avtomobilom; za njim se je pripeljal drug avtomobil, v katerem je sedelo šest mož. Le-ti so začeli na predsednika streljati. Predsednikovi spremljevalci so takoj potegnili revolverje in ustrelili v boju vseh šest napadalcev. Predsednik in njegovi spremljevalci niso bili ranjeni.

Podpis vzhodnoevropskega mirovnega pakta med Poljsko, Romunijo, Estonijo, Latvijo in Sovjetsko Rusijo. Levo: poljski poslanik Patek, desno: ljudski komisar Litvinov.

Ljudek, iⁿ jidica iz zaloznitva Jugoslavije knjigare — Librarian 25. zvezek
Hargard, Hči Cesarja Montezume. 32 Din., vez. 42 Din. — 26. zvezek; Lorenzin,
Storžek in njegovo burkasto življenje. 14 Din., vez. 22 Din. — 27. zvezek;
Fegeš, Otroci solnca. 24 Din., vez. 32 Din. — 28. zvezek; Hargard, Kleopatra.
28 Din., vez. 40 Din. — 29. zvezek; Savšek, Izpod golice. 30 Din., vez. 42 Din. —
30. zvezek; Stenklavica, Na polju slave. 28 Din., vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglede strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službo dobe

Fanta

od 14—15 let starega, sole prostega, sprejemnega za hlapca. Franc Hočvar, Studenec 37, Dev. Mar. v Polju.

Sprejem dotičnega, ki posodi 3500 Din, na delo. Stanovanje in hrana na razpolago. Mesečna plača 1200 Din. Ponudbe na oglasni oddenek »Slovenca« pod v Celju 1494.

Dva kroj, pomočnika sprejme takoj Konjar F., Smlednik 18.

Vrtnarja

dobro delavsko moč, ter vrtnarskega delavca, kateri razume dela v vrtu, išče graščina Habbach — Trzin pri Domžalah. Hrana, stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Nastop takoj.

Prodajalka

izveščana za trgovino na deželi, se sprejme. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na oglasni oddenek »Slovenca« pod: »Slovenske gorice« 1516.

Tovarna mila

(navadno in terpentino-vo), s sedežem v Sloveniji, išče potnika oziroma zastopnika za ljubljansko oblast, posreduje se samo za člane. Oglasiti se v pisarni društva trg. potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani — Gospodarska cesta št. 2.

Strojniki

za diesel-motor in parni kotel — samo prvovrstna moč — se išče za takoj proti dobri plači. Neozelenjeni imajo prednost. Ponudbe pod: »Industrija«, Ljubljana I. Poštni predal št. 129.

Službe iščejo

Bivši orožnik

srednjih let želi službe čuvaja, potnika ali sluge ali temu slično. Cenj. ponudbe prosim pod značko »Dobrota je sirota« 1522.

Posestiva

Lesene hiše »Mojmir« Pogoji naročila razvidni v razpisu februar »Domačije«, Maribor, Koroška 10.

Glasba

Harmonij

popolnoma nov, ameriški sistem, 5 oktav, 15 registrov, 4 in pol vrstni, Heols-Harle v basu. Močan v glasu, nadomesti lahko orgle, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1511.

Stanovanja

Prazno sobo

podstrešno, oddam mirni gospodini. Naslov v ogl. oddenku »Slovenca« pod št. 1496.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistionar perja. Zagreb, Ilica 82.

Manjšo trgovino

z meš. blagom, s trafiko, na prometnem kraju na Spod. Stajerskem, 10 min. od žel. postaje, staro ter dobro vpeljano, takoj prodam. Prevzeti se mora vsa zaloga pri takojšnjem plačilu. Potreben kapital cirka 50 do 60 tisoč dinarjev. Naslov v oglasnem oddenku »Slov.« pod št. 1456.

Naprodaj:

elektr. motor 1½ KS in ventilator 35 cm za isto-smerni tok, pisalni stroj »Adler«, masivna lesena ograja (šalter) z marmor. pleščo, blagajna Wertheim št. 4 in nekaj pisarniške opreme - pri »Moslavina«, Šiška, Celovška cesta 50.

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri **A. VOLK. Ljubljana** Resljeva cesta 24.

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težko. ah želodca svojo preizkušeno **želodčno tinkturo**

Mlade prešičke

zelo lepe, prodam. - Vir št. 3 pri Domžalah.

Vrt naprodaj

V Bohinjski Bistrici, 10 minut oddaljen iz vasi, meri 5000 kv. metrov, se po nizki ceni prodaja. Natančna pojasnila se dobe: Markizetti Lovro, Jesenice, Fužine 63.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah. ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Smrekove brzofavne droge

jesenov in javorjev okrogel les franko Postojna, kupuje stalno lesna trgovina Dragotin Korošec — Šmartno ob Paki.

Obrt

Patent divani

v modernih vzorcih pliša, otomane od 550—850 Din priznana najsolidnejše kupte pri Rudolfu Sever, tapetništvo, Marijin trg 2.

Kolesarji, pozor!

Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa s malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, ponikljanje, popolno loženje, na novo namazana vsa kroglična ležišča. Šramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša in najničnejša delavnica. CUSTINCIC, Maribor, Tattenbacherova ulica 14, nasproti »Našega doma«. Zadostu dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom.

Rabimo za takojšen nastop za službo obratovodje v večjem železo-industrijskem podjetju

strojnega inženjerja

po možnosti s prakso v drobni železni industriji, energičnega in vztrajnega človeka. Sposobnost za pouk na zasebnih strokovnih tečajih podjetja zaželjena. — Ponudbe s pričevali o praksi, pogoji in referencami je poslati za ZADRUŽNO ZVEZO V LJUBLJANI

Prodaja živinske soli

Upravni odbor samostojne monopolske uprave si je osvojil sklep, ki ga je odobril tudi gospod finančni minister, da se določi prodajna cena živinske soli v celi kraljevini, sledeče:

1. Kamena (rumunska)	Din 140 za 100 kg
2. Mineralna biketirana (iz Kreke)	Din 160 za 100 kg
3. Mineralna drobna (iz Kreke)	Din 140 za 100 kg
4. Morska bela	Din 160 za 100 kg
5. Morska črna	Din 140 za 100 kg

Maloprodajalec, ki bo prodajal namesto čiste solidenaturirano živinsko sol, bo kaznovan v smislu točke 1, čl. 81 finančnega zakona za 1928/29, čl. 22 pravilnika za velikoprodajo in maloprodajo soli.

IZ PISARNE UPRAVE DRŽAVNIH MONOPOLOV M Pr br. 5338/29 v Beogradu, 9. februarja 1929.

Vnajem

Odda se v najem

veliko, suho, ognja varno skladišče, pripravno tudi za strojno delavnico — skupno s pisarno v bližini glavnega kolodvora. — Vprašanja na naslov: Osrednje mlekarne, Ljubljana, Maistrova ulica 10.

Žaga

se išče za nakup ali v najem v gozda bogatem okraju. Hartner, Murska Sobota.

Razno

Najboljši liker za želodec je Zdravnik želodca.

ki krepi in zdravi želodec

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu Vsak zvezek stane broš. Din 45—, eleg. vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Prva celotna izdaja!

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

Zbrano delo

Cena Din 40—, elegantno vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Tužnim srcem sporočamo, da je naša iskrenoljubljena teta, oziroma sestra, gospa

Franciška Pernuš

vdova nadsprevednika

dne 17. februarja, po kratki bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb drage pokojnice bo v torek dne 19. februarja t. l. ob 2 popoldne iz mrtvašnice Sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. februarja 1929.

Zalužjoče rodbine: BAJC, MOREL, OGRIZEK.

Mestni pogrebni zavod.

Prodaja

Katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah prodaja svoje društveno poslopje — pripravno zlasti za trgovino, obrt ali gostilno. Interesenti naj se zglase pri društvenem predsedniku gosp. Strnežu Petru.

Odbor

Tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR

Na drobno

Gospodska 19

Na debelo

Pristna silvovka, brinjevec, droženka, tropinovec, rum, konjaki, vse vrste likerjev

Razpis

gradnje novega doma

Katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah razpisuje gradbena dela za novi veliki

Društveni dom

v celoti (ali ločeno: zidarska, tesarska in mizarska dela). — Načrti in pogoji na vpogled pri gradbenem tajniku g. Križmanu na Jesenicah in pri »Prosvetni zvezi« v Ljubljani. Tozadavne ponudbe je vposlati do 15. marca ob 12. uri na naslov:

Andrej Križman, Jesenice, Gorenjsko

Pridite na

Lipski pomladni velesejem 1929

Pričetek 3. marca

Splošni vzorčni velesejem od 3. do 9. marca Veliki tehnični velesejem in stavbeni velesejem . . . od 3. do 13. marca Tekstilni velesejem . . . od 3. do 7. marca Čevljar. in usnjarski veles. od 3. do 6. marca

Vsa pojasnila dobite pri:

Čast. zastopstvu za ljubljanski okraj **STEGU, Ljubljana**, Oledališka ulica 8/II Telefon 2925 Čast. zastopstvu za mariborski okraj **Dr. Leo Scheichenbauer, Maribor** Trg Svobode 3

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskrenoljubljani soprog, predobri oče, tast, stari oče, praded, svak in stric, gospod

Ivan N. Adamič

ustanovitelj vrvarne Ivan N. Adamič, vrvarnar in posestnik

v nedeljo, dne 17. februarja ob 8 zjutraj, po trudapolnem delu, v 79. letu starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno in Bogu vdano preminul.

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v torek dne 19. februarja ob 4 popoldne iz hiše žalosti, šutna št. 4, na tukajšnje pokopališče Zale.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Kamnik, dne 17. februarja 1929.

Beti Adamič, soproga.

Anton Adamič, industrijalec in veletrgovec, Vekoslav Adamič, veletrgovec, Ivanka Rudolf roj. Adamič, Julči Grčar roj. Adamič, Mici in Betka Adamič, sinovi in hčere. Viljem Rudolf, žel. uradnik v pok., Ivan Grčar, davč. kontrolor, zeta, Mara Adamič roj. Žunič, Helena Adamič roj. Tomšič, sinahi. Vnuki, pravnik in vsi ostali sorodniki.